

Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра менеджменту та публічного врядування

*Пояснювальна записка
до кваліфікаційної магістерської роботи*

магістр
(рівень вищої освіти)

на тему:

**ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЧНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ ЗАПОБІГАННЯ
ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ,
СЕКСУАЛЬНОМУ НАСИЛЬСТВУ ТА
ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ (НА ПРИКЛАДІ
РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ)**

Виконала: студентка 2 курсу, групи ДСз-21м
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
освітньої програми
«Державна служба»

Самуйлик Аліна Миколаївна

Керівник: доктор наук з державного управління,
професор кафедри менеджменту та
публічного врядування

Тихончук Леся Хотіївна

Рецензент: Начальник відділу соціальних
гарантій департаменту соціальної
політики Рівненської обласної
державної адміністрації

Расторгуєва Людмила Валентинівна

Метадані

ДОКУМЕНТ

Заголовок

Наукова робота Самуйлик.doc

Автор

**Самуйлик Аліна
Миколаївна**

Науковий керівник /

Експерт

**Самуйлик Аліна
Миколаївна**

ІД документа

333391257

ОРГАНІЗАЦІЯ

Назва організації

**National University of Water and
Environmental Engineering**

підрозділ

**National University of Water and
Environmental Engineering**

ЗВІТ

Дата звіту

3/9/2026

Дата редагування

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

17.81**17.81%**

КП 1

17250

Кількість слів

141282

Кількість символів

1.84%**1.84%**

Національний університет водного господарства
та природокористування

(повне найменування вищого навчального закладу)

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

Кафедра менеджменту та публічного врядування

Рівень вищої освіти магістр

Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри
менеджменту та публічного
врядування

_____ (Л.Х. Тихончук)
“ _ ” _____ 2026 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Самуйлик Аліни Миколаївни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: Особливості публічного регулювання запобігання домашньому насильству, сексуальному насильству, сексуальному насильству та торгівлі людьми (на прикладі Рівненської області)

Керівник роботи: доктор наук з державного управління, професор кафедри менеджменту та публічного врядування

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від “ 05 ” листопада 2025 року С №1333

2. Строк подання студентом роботи « _ » _____ » 2026 року

3. Вихідні дані до роботи: нормативно-правові акти, розпорядження органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, статистичні дані, підручники, посібники, монографії, періодичні видання.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) 1. Теоретико-правові та методологічні засади публічного регулювання запобігання домашньому насильству та торгівлі людьми. 2. Аналіз реалізації заходів публічного регулювання запобігання та протидії домашньому насильству та торгівлі людьми і Рівненській області. 3. Основні напрямки вдосконалення комплексної системи публічного регулювання запобігання домашньому насильству та торгівлі людьми в Україні..

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

**6. К о н с у л ь т а н т и р о з д і л і в п р о е к т у
(р о б о т и)**

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1	Зав. кафедри Тихончук Л. Х.		
Розділ 2	Зав. кафедри Тихончук Л. Х.		
Розділ 3	Зав. кафедри Тихончук Л. Х.		

7. Дата видачі завдання « » 2026 року.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів магістерської роботи	Строк виконання етапів	Примітка
1.	Вступ Розділ 1. Теоретичний розділ		
2.	Розділ 2. Аналітичний розділ		
3.	Розділ 3. Проектування, обґрунтування, оптимальні рішення, їх впровадження		
4.	Перевірка випускної кваліфікаційної роботи на наявність текстових збігів, оформлення презентації, документів та підготовка до захисту		

Студент (ка)

_____ (підпис) Самуйлик А. М.
та ініціали) (прізвище)

Керівник магістерської роботи

_____ (підпис) Тихончук Л. Х.
ініціали) (прізвище та

ЗАЯВА
щодо самостійності виконання випускної кваліфікаційної роботи

Я, Самуйлик Аліна Миколаївна, студентка 2 курсу, групи Дсз-21м, інституту економіки та менеджменту

ЗАЯВЛЯЮ:

моя випускна кваліфікаційна робота на тему «Особливості публічного регулювання запобігання домашньому насильству, сексуальному насильству, сексуальному насильству та торгівлі людьми (на прикладі Рівненської області)», яка надається в екзаменаційну комісію із захисту кваліфікаційних робіт зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» для захисту, виконана самостійно і не містить плагіату.

Всі запозичення з друкованих та електронних джерел, у тому числі із захищених раніше випускових кваліфікаційних робіт мають відповідні посилання.

Я не використовував(ла) шахрайські методи маніпуляції з текстом (заміна букв, інтервали, мікропробіли, білі знаки, парафрази та ін.).

Інструменти штучного інтелекту використовував(ла) без порушення академічної доброчесності.

Я ознайомлений(а) з чинним Порядком перевірки навчальних, кваліфікаційних, навчально-методичних та наукових робіт на наявність ознак академічного плагіату в НУВГП та Положенням про академічну доброчесність в НУВГП, за яким виявлення плагіату є підставою для відмови в допуску моєї роботи до захисту та застосування відповідних санкцій (академічної відповідальності).

Дата

Підпис

АКТ
перевірки випускної кваліфікаційної роботи
автора Самуйлик Аліни Миколаївни
на рівень запозичень та можливих маніпуляцій з текстом

Відповідно до даних системи StrikePlagiarism файл «Особливості публічного регулювання запобігання домашньому насильству, сексуальному насильству, сексуальному насильству та торгівлі людьми (на прикладі Рівненської області)»

містить: ____ % коефіцієнта подібності; ____ % коефіцієнта цитованості;
____ замінених букв; ____ інтервалів; ____ мікропробілів; ____ білих знаків;
____ парафраз.

За результатами перевірки засвідчую, що:
автор кваліфікаційної роботи Самуйлик Аліна Миколаївна:
.самостійно виконав(ла) кваліфікаційну роботу;
.коректно послався(лась) на використані інформаційні джерела;
.в роботі відсутні ознаки академічної недоброчесності.

Керівник кваліфікаційної роботи

Тихончук Л. Х.
(ПІП)

Дата

З М І С Т

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАПОБІГАННЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ ТА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ	8
1.1 Теоретико-правові та організаційні засади публічного регулювання запобігання домашньому насильству та торгівлі людьми	8
1.2 Особливості взаємодії учасників в сфері запобігання домашньому насильству та торгівлі людьми	16
1.3 Впровадження міжнародних стандартів в систему публічного регулювання запобігання домашньому насильству та торгівлі людьми в Україні	29
Висновки до першого розділу	32
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ ПУБЛІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ ТА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ У РІВНЕНСЬКІЙ ОБЛАСТІ	35
2.1 Аналіз випадків домашнього насильства та торгівлі людьми в Рівненській області з 2023 по 2025 рр. та відповідних заходів публічного реагування	35
2.2 Аналіз системи інституційного забезпечення публічного регулювання сфери запобігання та протидії домашньому насильству та торгівлі людьми в Рівненській області	43
2.3 Аналіз ефективності міжвідомчої взаємодії та функціонування регіональної системи запобігання насильству й торгівлі людьми	56
Висновки до другого розділу	62

РОЗДІЛ 3 ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КОМПЛЕКСНОЇ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАПОБІГАННЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ ТА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ	65
3.1 Пропозиції по впровадженню інноваційних методів публічного регулювання виявлення та підтримки постраждалих в Рівненській області	65
3.2 Інтеграція цифрових технологій та інформаційних кампаній у систему запобігання домашньому насильству й торгівлі людьми	70
3.3 Рекомендації щодо оновлення регіональної програми запобігання домашньому насильству та торгівлі людьми в Рівненській області	75
Висновки до третього розділу	81
ВИСНОВКИ	84
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	87
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми.

Проблематика запобігання домашньому насильству, сексуальному насильству та торгівлі людьми посідає одне з ключових місць у сфері публічного управління та соціальної політики України. Зростання кількості зареєстрованих випадків насильства у приватній та публічній сферах, поява нових ризиків, пов'язаних з воєнним станом, внутрішньою міграцією, економічною нестабільністю та загальною трансформацією соціальних інститутів, вимагають удосконалення державної системи протидії таким явищам. Домашнє та сексуальне насильство – це не лише кримінально-правові категорії, але й комплексні соціальні проблеми, що безпосередньо впливають на добробут, фізичну безпеку та якість життя громадян. Торгівля людьми, у свою чергу, є формою тяжкого злочину і водночас наслідком порушення прав людини та недостатньої ефективності механізмів соціально-економічного захисту населення.

Особливої гостроти питання набуває на регіональному рівні, оскільки саме місцеві органи влади, служби соціального захисту, правоохоронні органи, установи охорони здоров'я, освіти та громадські організації забезпечують реалізацію конкретних заходів, спрямованих на підтримку і захист постраждалих осіб. Рівненська область, як територія з активною міграцією, прикордонним розташуванням та нерівномірною соціальною інфраструктурою, демонструє власні специфічні виклики у сфері протидії насильству та торгівлі людьми. Тому дослідження особливостей публічного регулювання цієї сфери на прикладі Рівненського регіону має важливе теоретичне, практичне та прикладне значення. Попри широкий спектр досліджень, питання публічного регулювання, міжвідомчої взаємодії, впровадження міжнародних стандартів та аналізу

реалізації регіональних програм, зокрема в Рівненській області, залишаються недостатньо опрацьованими та потребують подальшого розвитку.

Теоретична основа дослідження сформована на положеннях теорії публічного управління, соціальної політики, прав людини, гендерних досліджень, теорії національної та міжнародної безпеки, соціально-правової роботи та міжвідомчої координації. Частину теоретичної бази становлять документи ООН, Ради Європи, зокрема Стамбульська конвенція, Конвенція про боротьбу з торгівлею людьми.

Інформаційна база дослідження включає:

- Конституцію України, Закони України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про протидію торгівлі людьми», «Про соціальні послуги», «Про Національну поліцію»;
- підзаконні акти Кабінету Міністрів України та Мінсоцполітики;
- регіональні програми Рівненської області (2023–2025 рр.);
- статистичні дані Національної поліції України, Нацсоцслужби, судових органів, управлінь соціального захисту, служб у справах дітей.

Мета дослідження — комплексний аналіз особливостей публічного регулювання запобігання домашньому насильству, сексуальному насильству та торгівлі людьми в Україні із фокусом на практику Рівненської області та формування рекомендацій щодо підвищення ефективності регіональної системи протидії цим явищам.

Завдання дослідження (повністю узгоджені зі структурою магістерської):

1. Розкрити теоретико-правові та організаційні засади публічного регулювання запобігання домашньому насильству та торгівлі людьми.
1. Проаналізувати специфіку взаємодії учасників державної системи запобігання насильству та торгівлі людьми.
2. Оцінити рівень впровадження міжнародних стандартів у систему публічного регулювання України.
3. Дослідити кількісні та якісні показники домашнього та сексуального насильства та випадків торгівлі людьми у Рівненській області (2023–2025 рр.).

4. Проаналізувати діяльність правоохоронних органів, соціальних служб, медичних та освітніх установ, а також громадських і міжнародних організацій у регіональній системі забезпечення захисту постраждалих.
5. Провести оцінку ефективності міжвідомчої взаємодії у Рівненській області.
6. Визначити ключові проблеми, бар'єри та напрями модернізації регіональної системи протидії насильству та торгівлі людьми.
7. Розробити пропозиції щодо оновлення регіональної програми запобігання домашньому насильству та торгівлі людьми з використанням сучасних цифрових та інформаційних інструментів.

Об'єкт дослідження — система публічного регулювання запобігання домашньому насильству, сексуальному насильству та торгівлі людьми в Україні.

Предмет дослідження — механізми, інструменти та форми функціонування регіональної системи публічного управління у сфері протидії насильству та торгівлі людьми (на прикладі Рівненської області).

Методологічна основа включає загальнонаукові та спеціальні методи: аналіз і синтез, порівняльно-правовий метод, системний підхід, контент-аналіз нормативних документів, статистичний аналіз, метод експертних оцінок, елементи моделювання управлінських процесів, структурно-функціональний аналіз міжвідомчої взаємодії.

Практичне значення понять дослідження полягає у можливості використання його висновків та рекомендацій для:

- удосконалення регіональних програм запобігання насильству;
- оптимізації взаємодії органів влади й служб на місцевому рівні;
- підвищення якості соціальних та реабілітаційних послуг;
- розроблення методичних рекомендацій для спеціалістів;
- посилення системи ідентифікації постраждалих та попередження ризиків торгівлі людьми.

Основні положення та результати магістерського дослідження пройшли апробацію у науковому середовищі та відображені у **4 наукових публікаціях**, з

яких 2 статті у фахових виданнях України та 2 тези-доповіді у матеріалах науково-практичних конференцій. Зокрема:

1. **«Вдосконалення системи захисту громадян від сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом під час війни»** (<https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/02/555.pdf>) – тези доповіді, підготовлені у співавторстві з Тихончук Л. Х., доктором наук з державного управління, доцентом, професором кафедри менеджменту та публічного врядування Національного університету водного господарства та природокористування.
2. **«Регіональний аспект державної політики захисту потерпілих від СНПК та домашнього насильства»** (https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/29660/1/cherchyk_2025.pdf) – тези конференції, підготовлені у співавторстві з Безтелесною Л. І., доктором економічних наук, професором кафедри менеджменту та публічного врядування Національного університету водного господарства та природокористування.
3. **«Державна політика в сфері запобігання та протидії торгівлі людьми в Україні»** (<https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/26996>) – стаття у фаховому виданні, підготовлена у співавторстві з Антоною С. Є., кандидатом економічних наук, доцентом, доцентом кафедри менеджменту та публічного врядування Національного університету водного господарства та природокористування.
4. **«Захист прав людини через ефективне публічне регулювання запобігання та протидії домашньому насильству»** (<https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/download/29528/29478/40954>) – стаття у фаховому виданні, підготовлена у співавторстві з підготовлені у співавторстві з Тихончук Л. Х., доктором наук з державного управління, доцентом, професором кафедри менеджменту та публічного врядування Національного університету водного господарства та природокористування.

Структура магістерської роботи відповідає темі дослідження та складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. У першому розділі представлено теоретико-методологічні та правові засади публічного регулювання запобігання насильству та торгівлі людьми. Другий розділ містить аналіз реалізації відповідних заходів у Рівненській області. У третьому розділі сформульовано напрями вдосконалення системи, включно з інноваційними підходами та рекомендаціями щодо оновлення регіональної програми. Обсяг магістерської роботи становить 84 сторінки основного тексту.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ КОМПЛЕКСНОГО ПІДХОДУ ДО ПУБЛІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАПОБІГАННЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ ТА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

1.1 Теоретико-правові та організаційні засади публічного регулювання запобігання домашньому насильству та торгівлі людьми.

Одним із пріоритетних напрямів державної соціальної політики України в умовах сучасних соціально-економічних трансформацій є запобігання домашньому насильству та торгівлі людьми, що розглядається не лише як окрема галузева проблема, а як системний елемент забезпечення прав людини, соціальної стабільності та національної безпеки держави [20]. У глобалізованому світі зазначені явища мають тенденцію до ускладнення форм прояву, зростання латентності та адаптації до нових соціальних і технологічних умов, що зумовлює необхідність постійного оновлення механізмів державного реагування.

У контексті реформування системи публічного управління, впровадження децентралізації влади та активізації євроінтеграційних процесів проблема протидії насильству набуває комплексного, міждисциплінарного та міжвідомчого характеру. Вона потребує інтеграції правових, соціальних, економічних, інформаційних та управлінських інструментів, а також узгодження дій між центральними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та інститутами громадянського суспільства. У цьому

аспекті ефективності державної політики безпосередньо залежить від здатності системи публічного управління адаптуватися до нових викликів, формувати партнерські моделі взаємодії та забезпечувати сталість соціальних програм.

У наукових дослідженнях домашнє насильство та торгівля людьми розглядаються як складні соціально-правові явища, що мають багатофакторну природу та формуються під впливом широкого спектра чинників, серед яких ключову роль відіграють соціально-економічна нерівність, безробіття, трудова міграція, соціальна маргіналізація, психологічна вразливість, гендерні стереотипи та недосконалість правової культури населення [37; 40]. Науковці підкреслюють, що ці явища не можуть бути подолані виключно репресивними або правоохоронними методами, оскільки їх першопричини мають глибокі соціальні та культурні корені.

Водночас дослідники наголошують на необхідності міжсекторальної взаємодії, яка забезпечує синергію ресурсів та компетенцій різних суб'єктів публічного управління. Ефективне реагування можливе лише за умови інтеграції зусиль органів державної влади, правоохоронних структур, соціальних служб, закладів охорони здоров'я, освітніх установ та громадських організацій [35]. Такий підхід дозволяє формувати цілісну систему підтримки постраждалих, забезпечувати безперервність соціального супроводу та підвищувати якість надання послуг.

Відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», домашнє насильство визначається як діяння фізичного, психологічного, сексуального або економічного характеру, що вчиняються у сімейних чи близьких відносинах та призводять до порушення основоположних прав і свобод людини [10].

Фізичне насильство – форма домашнього насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

Ця форма домашнього насильства є найбільш небезпечною, оскільки спричиняє біль, травми, інші фізичні страждання або тілесні ушкодження, а також викликає почуття страху. Слід мати на увазі, що перелік проявів фізичного насильства, наведений у ст. 1 Закону, не є вичерпним. Тож фахівцям, які будуть працювати з конкретним випадком домашнього насильства, потрібно вміти ідентифікувати те чи інше посягання на тілесну недоторканість людини та розпізнавати прояви фізичного насильства. За вчинення фізичного насильства відповідного до українського законодавства може наставати адміністративна або кримінальна відповідальність.

Економічне насильство – форма домашнього насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру.

Економічне насильство часто використовується у поєднанні з іншими формами домашнього насильства, такими як психологічне (словесні образи, погрози та приниження), фізичне та сексуальне насильство. Від економічного насильства можуть страждати особи, які відносяться до усіх соціально-економічних верств.

Сексуальне насильство – форма домашнього насильства, що включає будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності.

В Україні цей вид домашнього насильства має виключно злочинний характер (ст. 153 ККУ), про те, сексуальне насильство є більш замовчуваним, оскільки постраждалі особи не завжди наважуються про це розповідати [3].

Психологічне насильство – форма домашнього насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження,

переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи.

Ця форма домашнього насильства є найбільш поширеною серед зареєстрованих фактів. Застосовуючи цю модель поведінки кривдник залякує, систематично підриває власну значущість постраждалої особи або поводить з нею як з неповноцінною людиною.

Постраждалими від домашнього насильства можуть бути:

- подружжя;
- колишнє подружжя;
- наречені;
- мати (батько) або діти одного з подружжя (колишнього подружжя) та інший з подружжя (колишнього подружжя);
- особи, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у шлюбі між собою, їхні батьки та діти;
- особи, які мають спільну дитину (дітей);
- батьки (мати, батько) і дитина (діти);
- дід (баба) та онук (онука);
- прадід (прабаба) та правнук (правнучка);
- вітчим (мачуха) та пасинок (падчерка);
- рідні брати і сестри;
- інші родичі: дядько (тітка) та племінник (племінниця), двоюрідні брати і сестри, двоюрідний дід (баба) та двоюрідний онук (онука);
- діти подружжя, колишнього подружжя, наречених, осіб, які мають спільну дитину (дітей), які не є спільними або всиновленими;
- опікуни, піклувальники, їхні діти та особи, які перебувають (перебували) під опікою, піклуванням;

- прийомні батьки, батьки-вихователі, патронатні вихователі, їхні діти та прийомні діти, діти-вихованці, діти, які проживають (проживали) в сім'ї патронатного вихователя.

Найчастіше домашнє насильство скоюється чоловіками, рідше жінками та дітьми, рідко – особами похилого віку.

Законодавче визначення підкреслює комплексність цього явища та необхідність багаторівневого підходу до його подолання. Особливий акцент робиться на превентивному компоненті державної політики, який включає систему раннього виявлення ризиків, профілактичні заходи, роботу з сім'ями груп ризику та формування ненасильницьких моделей поведінки.

Торгівля людьми, відповідно до національного законодавства та міжнародних стандартів, розглядається як одна з найнебезпечніших форм сучасної експлуатації людини, що охоплює вербування, транспортування, передавання, переховування або отримання осіб із застосуванням примусу, обману або зловживання вразливим становищем з метою експлуатації [14].

Вербування є початковим етапом процесу торгівлі людьми, на якому злочинці здійснюють пошук та відбір потенційних жертв для подальшої експлуатації. Основною метою вербувальників на цій стадії є виявлення осіб, соціально-економічне становище, психологічні особливості або життєві обставини яких підвищують їхню вразливість та можуть спонукати до прийняття рішень, що призводять до потрапляння під контроль торговців людьми. У практичній площині це часто реалізується через пропозиції швидкого та високого заробітку, вигідного працевлаштування або інших привабливих умов, спрямованих на осіб, які перебувають у складному матеріальному становищі або активно шукають роботу.

Вербувальниками можуть бути як чоловіки, так і жінки. Функції вербувальників можуть також виконувати туристичні агенції або агенції, що офіційно або неофіційно займаються посередництвом у працевлаштуванні за кордоном, шлюбні або модельні агенції.

Перевезення – це процес, під час якого потерпілих переміщують в межах або/та за межі країни походження (через країну/країни транзиту) до їх

остаточного місця призначення. Із дій, перелічених у визначенні цього злочину, під час перевезення потерпілих зазвичай відбувається не лише переміщення, а також їх передача, одержання і переховування.

Не рідко процес перевезення відбувається у кілька етапів, коли потерпілих переміщують з одного місця до іншого на шляху до пункту призначення. У випадку перевезення потерпілих за кордон, торгівці людьми часто сприяють тому, аби їхні жертви не мали або втратили законні підстави для перебування та/або працевлаштування у країні призначення або в країні транзиту.

Контроль та експлуатація. На цій стадії повністю реалізується мета торгівців людьми – експлуатація потерпілих. Після прибуття до місця призначення, потерпілі опиняються в умовах, подібних до рабства, коли їх примушують до виконання таких завдань і на таких умовах, на які вони не давали дійсної згоди.

На окрему увагу заслуговує питання про надання потерпілими згоди на експлуатацію. Стаття 3 Палермського Протоколу зазначає, що "згода жертви торгівлі людьми на заплановану експлуатацію, про яку йдеться в підпункті (а) цієї статті, не береться до уваги, якщо було використано будь-який із заходів впливу, зазначених у підпункті (а)"[32].

Таким чином, навіть якщо потерпілий раніше дав згоду на те, що він буде експлуатований, така згода жодним чином не може виправдовувати злочинців або ж применшувати шкоду, заподіяну потерпілій особі.

Торгівля людьми має транснаціональний характер і тісно пов'язана з нелегальною міграцією, організованою злочинністю та тіньовою економікою, що створює додаткові виклики для національних систем безпеки.

Комісія ООН з питань боротьби з міжнародною злочинністю вважає торгівлю людьми третьою за своїми масштабами категорією організованої злочинності, що поступається лише нелегальній торгівлі наркотиками та зброєю. За оцінками комісії, щорічні прибутки цього транснаціонального бізнесу становлять близько 12 мільярдів доларів.

Нелегальні доходи від торгівлі "живим товаром" живлять механізми корупції, готуючи сприятливий ґрунт для подальшого розвитку нелегального

бізнесу та виступаючи загрозою підриву існуючих правових структур і правоохоронних органів.

Особливої уваги потребують соціально вразливі групи населення, зокрема жінки, діти, внутрішньо переміщені особи, безробітні, особи з інвалідністю та громадяни з низьким рівнем правової обізнаності [29; 33]. Соціально-економічна нестабільність, військові дії та вимушене переміщення населення значно підвищують ризики потрапляння у ситуації експлуатації, що актуалізує необхідність посилення державних і регіональних програм соціального захисту.

Теоретичною основою публічного регулювання у сфері протидії домашньому насильству та торгівлі людьми виступає концепція соціальної держави, яка передбачає активну роль державних інституцій у забезпеченні соціальної справедливості, підтримці вразливих груп населення та створенні безпечного соціального середовища [18]. У межах цієї концепції держава не обмежується функціями контролю та нагляду, а виступає гарантом реалізації соціальних прав громадян, забезпечує доступ до якісних соціальних послуг і формує умови для сталого розвитку.

З позицій теорії публічного управління наголошується на необхідності застосування інтегрованих управлінських механізмів, що поєднують нормативно-правове регулювання, організаційно-адміністративні інструменти, фінансове забезпечення та сучасні інформаційно-комунікаційні технології [35; 40]. Такий підхід дозволяє забезпечити узгодженість управлінських рішень, підвищити прозорість діяльності органів влади та сформувати систему моніторингу результативності державної політики.

Правову основу державної політики у сфері запобігання насильству та торгівлі людьми формує розгалужена система нормативно-правових актів, серед яких ключову роль відіграють Конституція України, Кримінальний кодекс України, Закони України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про протидію торгівлі людьми», «Про соціальні послуги» [1; 3; 10; 14; 16]. Вказані документи визначають повноваження органів влади, механізми захисту постраждалих, процедури надання соціальних послуг та відповідальність за вчинення правопорушень.

Вагоме значення для формування сучасної моделі публічного регулювання мають міжнародні зобов'язання України. Ратифікація Стамбульської конвенції стала важливим кроком у напрямі гармонізації національного законодавства з європейськими стандартами у сфері протидії домашньому насильству [15]. Документ закріплює принцип комплексності політики, що охоплює профілактику, захист постраждалих, кримінальне переслідування правопорушників та координацію між суб'єктами державної влади.

Конвенція Ради Європи про протидію торгівлі людьми та документи Організації Об'єднаних Націй визначають базові принципи міжнародної співпраці, недискримінації, пріоритетності інтересів постраждалих та відповідальності держав за створення ефективних механізмів протидії експлуатації [30]. Їх імплементація сприяє підвищенню стандартів надання соціальних послуг, розвитку систем моніторингу та обміну інформацією між країнами.

Україна є однією з перших країн Європи, яка у 1998 році встановила кримінальну відповідальність за торгівлю люд(ст.149 ККУ). Торгівля людьми – це форма сучасного рабства та порушення прав людини, яка не втрачає своєї актуальності й у XXI столітті для жодної країни світу. [3].

Організаційні засади публічного регулювання передбачають формування багаторівневої системи суб'єктів реалізації державної політики. Центральну координаційну роль виконує Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України, яке забезпечує стратегічне планування, методичний супровід регіонів та розробку нормативних документів [20; 43]. На регіональному та місцевому рівнях ключову роль відіграють органи місцевого самоврядування, соціальні служби, правоохоронні органи, медичні заклади та освітні заклади [16; 35].

Особливу практичну цінність має Порядок взаємодії суб'єктів у сфері запобігання домашньому насильству, який визначає алгоритм реагування, механізм обміну інформацією та координацію дій між установами [21]. Це дозволяє зменшити фрагментарність управлінських рішень та підвищити ефективність міжвідомчої співпраці.

Важливим елементом сучасної системи є розвиток спеціалізованої інфраструктури підтримки постраждалих, що включає притулки, кризові кімнати, центри соціально-психологічної допомоги та мобільні бригади екстреного реагування [10]. Такі інституції забезпечують комплексний підхід до допомоги, який поєднує соціальний супровід, психологічну реабілітацію та правову підтримку.

Наукові дослідження підтверджують, що ефективність публічного регулювання значною мірою залежить від професійної компетентності кадрів, розвитку інституційної спроможності органів влади та впровадження інноваційних соціальних технологій [18; 33; 40]. Інвестиції у підвищення кваліфікації фахівців сприяють підвищенню якості надання послуг і формуванню єдиних стандартів реагування.

1.2. Особливості взаємодії учасників в сфері запобігання домашньому насильству та торгівлі людьми

Сучасна система запобігання домашньому насильству та торгівлі людьми в Україні функціонує на засадах міжвідомчої взаємодії, що передбачає координацію діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, правоохоронних структур, соціальних служб, закладів охорони здоров'я, освітніх установ, а також громадських і міжнародних організацій [21; 22; 35]. Такий підхід обумовлений комплексною природою зазначених соціальних проблем, які не можуть бути ефективно вирішені виключно в межах компетенції одного органу.

На регіональному рівні, зокрема у Рівненській області, система взаємодії формується з урахуванням адміністративно-територіальних особливостей, рівня соціально-економічного розвитку громад, демографічної структури населення та наслідків воєнного стану. Рівненська область характеризується значною кількістю внутрішньо переміщених осіб, що додатково ускладнює роботу соціальних служб та підвищує навантаження на інфраструктуру соціального захисту [42].

Нормативною основою міжвідомчої взаємодії є Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» та Порядок взаємодії суб'єктів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України № 658 [8; 21]. Зазначені документи визначають перелік суб'єктів взаємодії, алгоритми реагування, механізми інформаційного обміну та відповідальність кожного учасника процесу.

Аналіз ключових інституцій та організацій, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству

Т а б л и ц я 1.1

Суб'єкти публічного регулювання	Основні функції
Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України	координує діяльність усіх суб'єктів на державному рівні, забезпечує розробку нормативно-правових актів, методичних рекомендацій і державних програм, спрямованих на запобігання та протидію домашньому насильству і торгівлі людьми, а також організовує навчання та підвищення кваліфікації фахівців у цій сфері
Центральні органи виконавчої влади	реалізують заходи, передбачені законодавством, узгоджують політики та програми, забезпечують міжвідомчу координацію і контроль за виконанням завдань
Органи місцевого самоврядування	на регіональному та місцевому рівнях координують роботу суб'єктів, організовують профілактичні, освітні та соціальні заходи, забезпечують доступ постраждалих до необхідних

	послуг і підтримки
Національна поліція та правоохоронні органи	реагують на повідомлення про випадки насильства та торгівлі людьми, проводять оперативно-розшукові та слідчі дії, видають термінові заборонні приписи, забезпечують безпеку постраждалих і притягнення кривдників до відповідальності
Органи управління освітою та навчальні заклади	впроваджують заходи з освіти та просвіти щодо запобігання насильству, здійснюють профілактичну роботу з учнями та студентами, повідомляють соціальні служби про виявлені випадки ризику.
Органи, установи та заклади охорони здоров'я	надають медичну допомогу постраждалим, здійснюють медичне обстеження та документування тілесних ушкоджень, взаємодіють із соціальними службами та правоохоронними органами
Соціальні служби та служби підтримки постраждалих осіб	центри соціальних служб, кризові кімнати, притулки, денні центри соціально-психологічної допомоги та мобільні бригади забезпечують комплексний соціальний супровід, психологічну та правову підтримку постраждалих
Служба у справах дітей	реагує на випадки насильства щодо неповнолітніх, організовує соціальний

	захист і заходи підтримки дітей, що зазнали насильства або потрапили до ситуацій ризику
Громадські об'єднання, міжнародні та неурядові організації	беруть участь у профілактичній, просвітницькій та соціальній роботі, забезпечують підтримку постраждалих, співпрацюють із державними установами для посилення ефективності комплексних заходів

Система запобігання та протидії домашньому насильству в Україні реалізується через поєднання національних і регіональних програм, що забезпечують цілісність державної політики та її адаптацію до соціально-економічних і демографічних особливостей окремих територій. Такий підхід ґрунтується на принципі субсидіарності, відповідно до якого стратегічні цілі та загальні стандарти формуються на загальнодержавному рівні, а практична реалізація заходів здійснюється на рівні регіонів і територіальних громад.

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 24.02.2021 № 145 «Питання Державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому та насильству за ознакою статі на період до 2025 року» розпорядженням голови облдержадміністрації від 13.05.2021 № 364 «Про обласну соціальну програму запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2025 року в Рівненській області» затверджено завдання і заходи з виконання Обласної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2025 року [26, 48].

Проблема торгівлі людьми вимагає комплексного підходу до її розв'язання, що передбачає єдину політику, спрямовану на протидію цьому злочину на центральному та місцевому рівні у співпраці з державними, місцевими і міжнародними організаціями. Тому Урядом була затверджена

Державна цільова соціальна програма протидії торгівлі людьми до 2025 року [18].

Головною метою програми є удосконалення механізму запобігання торгівлі людьми, підвищення ефективності виявлення осіб, які вчиняють злочини, а також забезпечення захисту прав та надання допомоги постраждалим.

Виконання цієї програми допоможе:

- ✓ удосконалити нормативно-правову базу;
- ✓ посилити взаємодію і співпрацю між різними суб'єктами, що займаються протидією торгівлі людьми;
- ✓ підвищити професійну компетенцію державних службовців місцевих держадміністрацій та посадових осіб місцевого самоврядування;
- ✓ знизити вразливість громадян та збільшити кількість самоідентифікованих постраждалих осіб;
- ✓ збільшити кількість осіб, які скористалися видами безоплатної допомоги та спеціалізованими послугами;
- ✓ впровадити систему збору даних про постраждалих, згідно з Законом України "Про захист персональних даних";
- ✓ посилити прикордонний контроль для запобігання торгівлі людьми;
- ✓ ефективно реагувати на випадки торгівлі людьми (документування, розслідування кримінальних проваджень) та підвищувати рівень виявлення та розкриття злочинів [18].

На виконання розпорядженням Кабінету Міністрів України від 2 червня 2023 р. № 496-р «Про затвердження Державної цільової соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2025 року» розпорядженням голови облдержадміністрації від 28.07.2023 № 399 «Про Обласну програму протидії торгівлі людьми на період до 2025 року в Рівненській області» затверджено завдання і заходи з виконання цієї програми [45].

Ст. 5 Закону України «Про запобігання торгівлі людьми» визначено чіткий перелік суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми, а саме:

- ❖ Президент України;
- ❖ Кабінет Міністрів України;
- ❖ центральні органи виконавчої влади;
- ❖ місцеві органи виконавчої влади;
- ❖ закордонні дипломатичні установи України;
- ❖ заклади допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми.

У здійсненні заходів, спрямованих на попередження протидії торгівлі людьми, беруть участь органи місцевого самоврядування, а також, за згодою, підприємства, установи, організації незалежно від форми власності, громадські організації та окремі громадяни [14].

Робота щодо протидії торгівлі людьми є однією із пріоритетних напрямів у діяльності Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Важливим кроком в узагальненні діяльності Омбудсмена є щорічна доповідь про стан дотримання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні та про виявлені недоліки в законодавстві щодо захисту прав і свобод людини і громадянина. За щорічною та спеціальною (спеціальними) доповідями Уповноваженого Верховна Рада України приймає постанову.

Офісом Уповноваженого з прав людини проводиться досить велика робота щодо виявлення фактів торгівлі дітьми та порушення прав дітей у цілому, а також здійснюється допомога в поверненні в Україну потерпілим від торгівлі людьми громадянам України [49].

Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України здійснює профілактичну роботу з населенням шляхом співпраці з неурядовими організаціями та центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Під час проведення спільних комплексних акцій розповсюджується інформаційна література, надаються консультації щодо правил безпечної поведінки. Працівники управлінь ініціюють та проводять заходи для учнів навчальних закладів та батьків спільно з працівниками освіти. Оскільки Міністерство є структурою, що координує діяльність із протидії торгівлі людьми, то на нього також покладена відповідальність за проведення "круглих столів", зустрічей,

засідань з метою обміну інформацією та координації зусиль у напрямі протидії торгівлі людьми [43].

Центри соціальних служб спільно з неурядовими організаціями є основними суб'єктами ведення профілактичної роботи. На сьогодні система соціальних служб є досить розгалуженою мережею і нараховує понад 1000 центрів, які розташовані навіть у невеликих районних центрах та селищах.

Практична соціальна діяльність центрів соціальних служб здійснюється в таких напрямках: соціальна підтримка сім'ї в кризовій ситуації, профілактика негативних явищ у дитячому та молодіжному середовищі, сприяння вторинній зайнятості молоді, всеукраїнська школа волонтерів, підготовка молоді до сімейного життя, соціальна робота з сім'ями, які перебувають у кризових ситуаціях, соціальна робота з жіночою молоддю, ведення просвітницької діяльності з питань профілактики ВІЛ/СНІДу, торгівлі людьми тощо. Провідними формами профілактичної роботи є культурно-масові заходи та тренінгово-лекційні заняття [16; 38].

Служби у справах дітей: розробляють і здійснюють заходи щодо захисту прав, свобод і законних інтересів дітей (потерпілих від торгівлі людьми); координують зусилля у вирішенні питань соціального захисту; ведуть державну статистику щодо потерпілих дітей та дітей, які опинились у складних життєвих обставинах, надають фахівцям та громадянам практичної та методичної допомоги, консультацій з питань соціального захисту дітей.

Мають право: звертатися у разі порушення прав та законних інтересів дітей, а також з питань надання їм допомоги до відповідних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності; проводити роботу серед дітей з метою запобігання правопорушенням; порушувати перед органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування питання про направлення до спеціальних установ для дітей, навчальних закладів (незалежно від форми власності) дітей, які опинились у складних життєвих обставинах, неодноразово самовільно залишали сім'ю та навчальні заклади; представляти у разі необхідності інтереси дітей в судах, у їх відносинах з підприємствами,

установами та організаціями незалежно від форми власності; запрошувати для бесіди батьків або опікунів, піклувальників, посадових осіб до служби у справах дітей з метою з'ясування причин та умов, які призвели до порушення прав дітей, вживати заходів щодо їх усунення; визначати потребу регіонів в утворенні спеціальних установ і закладів соціального захисту для дітей; розробляти і реалізовувати власні та підтримувати громадські програми соціального спрямування з метою забезпечення захисту прав, свобод і законних інтересів дітей; порушувати перед органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування питання про притягнення до відповідальності згідно із законом фізичних та юридичних осіб, які допустили порушення прав, свобод і законних інтересів дітей; відвідувати дітей, які опинились у складних життєвих обставинах, перебувають на обліку в службі у справах дітей, за місцем їх проживання, навчання і роботи; вживати заходів для соціального захисту дітей [13; 22].

Державна служба зайнятості є структурним підрозділом Міністерства економіки України, діяльність якого спрямована на здійснення державної політики щодо зайнятості громадян. У структурі цієї організації виділяються Державний центр зайнятості, обласні, міські та районні центри зайнятості.

У кожному центрі існує база даних вакансій, доступ до якої необмежений і може здійснюватися через інформаційний сектор. Вакансії у базі даних закодовані. Якщо працівникові сподобалась та чи інша вакансія, він повідомляє про це спеціалісту центру занятості, який виступає своєрідним посередником між роботодавцем і потенційним працівником.

Фахівці центру зайнятості консультують на національній “гарячій лінії” з питань торгівлі людьми з приводу можливостей легального працевлаштування за кордоном, необхідних процедур та документів, наявності у посередника з працевлаштування ліцензії на такий вид діяльності тощо [27].

Міністерство внутрішніх справ України є одним із головних реалізаторів державної політики в галузі протидії торгівлі людьми. Координацію роботи з попередження, виявлення та розслідування злочинів, пов'язаних із торгівлею людьми, покладено на спеціалізовані управління боротьби із злочинами,

пов'язаними з торгівлею людьми. Головними завданнями органів внутрішніх справ є запобігання, виявлення, розкриття та розслідування злочинів, пов'язаних із торгівлею людьми, притягнення до відповідальності причетних до них осіб, а також, спільно з іншими державними та недержавними організаціями, надання допомоги потерпілим [19].

Державна прикордонна служба України надає допомогу в поверненні громадянам України, які стали жертвами торгівлі людьми; забезпечує залучення міжнародних і громадських організацій, благодійних фондів до реалізації проектів щодо запобігання та боротьби з торгівлею людьми, захисту прав осіб, які стали жертвами торгівлі людьми, розшуку зниклих за кордоном, повернення та реабілітації жертв торгівлі людьми; забезпечує залучення міжнародних і громадських організацій, благодійних фондів до реалізації проектів щодо запобігання та боротьби з торгівлею людьми, захисту прав осіб, які стали жертвами торгівлі людьми, розшуку зниклих за кордоном, повернення та реабілітації жертв торгівлі людьми тощо.

Працівники Державної прикордонної служби, зокрема контролери контрольнопропускних пунктів, можуть попереджувати злочин торгівлі людьми шляхом розповсюдження інформаційних матеріалів серед представників потенційної групи ризику, а також проводити роботу серед депортованих в Україну осіб щодо ідентифікації серед них потерпілих від торгівлі людьми. Інформація про таких осіб, у випадку їхньої згоди, може передаватися до неурядових організацій, потерпілих можуть забезпечувати інформаційними матеріалами про діяльність НУО з питань допомоги потерпілим [7].

На національному та місцевому рівнях функціонують консультативно-дорадчі органи з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання та протидії домашньому насильству та протидії торгівлі людьми. Одним з основних завдань яких є сприяння реалізації ефективної державної політики з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання та протидії домашньому насильству та протидії торгівлі людьми [25].

До прикладу в Рівненській області створена та діє обласна координаційна рада з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та торгівлі людьми (далі – координаційна рада) яка є консультативно-дорадчим органом, що створений при Рівненській обласній державній адміністрації з метою забезпечення міжгалузевої узгодженої співпраці щодо реалізації державної політики з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та торгівлі людьми. Положення та склад координаційної ради затверджені розпорядженням голови облдержадміністрації від 18.01.2019 № 2 (із змінами від 01.07.2025 № 395) [48]. Відповідно до положення формою роботи координаційної ради є засідання, що проводяться у разі потреби, але не рідше ніж один раз на півроку.

Участь у засіданнях беруть представники департаменту соціальної політики облдержадміністрації, служби у справах дітей, уповноважених підрозділів органів Національної поліції, департаменту освіти і науки, департаменту цивільного захисту та охорони здоров'я облдержадміністрації, центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги, прокуратури, суду, громадських об'єднань, релігійних організацій тощо.

Координаційним центром реалізації державної політики на рівні області виступає департамент соціальної політики Рівненської обласної державної адміністрації, який забезпечує організацію роботи спеціалізованих служб, формування регіональних програм, координацію діяльності територіальних громад та взаємодію з центральними органами виконавчої влади [42]. Саме на цьому рівні здійснюється стратегічне планування заходів, розподіл фінансових ресурсів та моніторинг ефективності реалізації програм.

Органи місцевого самоврядування територіальних громад Рівненської області відіграють ключову роль у практичній реалізації політики запобігання насильству. Вони відповідають за створення та функціонування центрів соціальних служб, кризових кімнат, притулків для постраждалих осіб, а також за організацію роботи мобільних бригад соціально-психологічної допомоги.

Згідно з ст. 28 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування є суб'єктами, відповідальними за виконання програм для кривдників. Децентралізація управління дозволила громадам більш гнучко реагувати на локальні потреби населення та запроваджувати власні ініціативи у сфері соціального захисту.

Особливе місце у системі взаємодії займають правоохоронні органи, зокрема підрозділи Національної поліції в Рівненській області. Вони здійснюють оперативне реагування на повідомлення про випадки домашнього насильства, проводять профілактичні заходи, застосовують термінові заборонні приписи та забезпечують захист постраждалих осіб [10; 11]. Взаємодія поліції із соціальними службами та органами місцевого самоврядування є важливою умовою комплексного реагування, оскільки дозволяє поєднати правові та соціальні інструменти впливу.

Заклади охорони здоров'я Рівненської області також відіграють важливу роль у системі взаємодії. Медичні працівники часто стають першими фахівцями, які фіксують наслідки насильства, надають медичну допомогу та інформують відповідні служби [4; 22; 39]. У регіоні поступово впроваджуються міждисциплінарні команди, до складу яких входять лікарі, соціальні працівники та психологи, що дозволяє забезпечити комплексний підхід до підтримки постраждалих осіб.

Освітні установи Рівненської області відіграють важливу роль у превентивній діяльності. Через систему формальної та неформальної освіти здійснюється формування культури ненасильницької поведінки, підвищення правової обізнаності молоді та проведення інформаційно-просвітницьких заходів [12]. Педагогічні працівники також залучаються до виявлення випадків насильства щодо дітей та передачі інформації до відповідних служб.

Значний внесок у систему взаємодії роблять громадські організації Рівненської області, які реалізують проєкти соціальної підтримки, правового консультування та психологічної реабілітації постраждалих осіб. Такі організації часто співпрацюють з міжнародними партнерами, що дозволяє

залучати додаткові фінансові ресурси та впроваджувати сучасні методики роботи [5].

Міжнародні організації, зокрема Міжнародна організація з міграції, UN Women, ЮНІСЕФ, активно підтримують регіональні ініціативи у сфері протидії насильству та торгівлі людьми, забезпечуючи навчальні програми для фахівців, гуманітарну допомогу та інформаційні кампанії [44]. У Рівненській області реалізуються спільні проекти, спрямовані на підтримку внутрішньо переміщених осіб та розвиток системи соціальних послуг.

Важливу роль у реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству й торгівлі людьми відіграють спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб. Їх діяльність спрямована на надання комплексної допомоги, відновлення порушених прав постраждалих, зменшення ризиків повторного насильства та сприяння соціальній реінтеграції.

До спеціалізованих служб належать заклади та установи, які забезпечують надання соціальних, психологічних, правових, медичних та інших видів допомоги особам, що постраждали від домашнього насильства або торгівлі людьми. Їх функціонування ґрунтується на принципах конфіденційності, добровільності звернення, безпеки постраждалих, недискримінації та міжвідомчої взаємодії.

Таблиця 1.2

**С п е ц і а л і з о в а н і с л у ж б и п і д т р и м к и о с і б ,
п о с т р а ж д а л и х в і д д о м а ш н ь о г о
н а с и л ь с т в а т а н а с и л ь с т в а з а о з н а к о ю
с т а т і в Р і в н е н с ь к і й о б л а с т і**

Найменування спеціалізованих служб	Кількість
Притулки, цілодобове перебування (до 90 днів)	1
Кризова кімната, цілодобове перебування (до 10 днів) діє при денному центрі	4

Денний центр соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі	4
Спеціалізована служба первинного соціально-психологічного консультивання осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі	11
Мобільні бригади соціально-психологічної допомоги постраждалим особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі	17
Кол-центр з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей	0
Інші заклади та установи, призначені виключно для постраждалих осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі (розшифрувати) 1. Громадська організація "100 відсотків життя Рівне", шелтер.	1
Всього	38

Водночас практика реалізації міжвідомчої взаємодії у Рівненській області свідчить про наявність низки проблем, серед яких недостатній рівень інформаційного обміну, обмежені фінансові ресурси громад, дефіцит кваліфікованих кадрів та нерівномірний розвиток соціальної інфраструктури [42; 46]. Особливо гостро ці проблеми проявляються у сільських територіях, де доступ до спеціалізованих послуг є обмеженим.

У сучасних умовах важливого значення набуває цифровізація процесів взаємодії. Впровадження електронних реєстрів, онлайн-консультацій, єдиних інформаційних платформ для обміну даними між установами сприяє підвищенню оперативності реагування та прозорості управлінських процесів [8]. У Рівненській області поступово впроваджуються цифрові інструменти обліку звернень та моніторингу надання соціальних послуг.

Науковці наголошують, що сталий розвиток системи взаємодії можливий лише за умов постійного підвищення кваліфікації персоналу, формування культури партнерства та запровадження сучасних управлінських підходів [37; 39]. У цьому контексті важливу роль відіграють навчальні програми, тренінги та спільні заходи для представників різних інституцій.

1.3. Впровадження в систему публічного регулювання запобігання домашньому насильству та торгівлі людьми в Україні міжнародних стандартів

Публічне регулювання у сфері запобігання домашньому насильству та торгівлі людьми в Україні базується на численних міжнародних стандартах прав людини, основних положеннях якісних міжнародних конвенцій, рекомендаціях спеціалізованих органів системи ООН, Ради Європи та інших глобальних структур. Інтеграція цих стандартів у національну політику спрямована на уніфікацію підходів до захисту прав людини, створення ефективних механізмів реагування на насильство та експлуатацію, захист вразливих категорій і забезпечення доступу до соціальних послуг, що відповідають вимогам сучасності.

Законодавчі зміни в Україні останніх років свідчать про системну імплементацію багатьох норм міжнародного права у вітчизняну нормативно-правову базу. Значний внесок у цю трансформацію зробила ратифікація Україною Стамбульської конвенції Ради Європи про запобігання насильству щодо жінок та домашньому насильству, що встановлює комплексний механізм протидії всім формам насильства в сім'ї та ближньому соціальному оточенні. Ця конвенція закріплює такі принципи, як превенція, захист, кримінальна відповідальність, права постраждалих, а також зобов'язує держави створювати ефективні механізми виявлення, документування, надання допомоги та реабілітації [15; 29; 30 - 32].

Подібним чином Рада Європи у своїх міжнародно-правових актах визначає комплексні зобов'язання держав щодо протидії торгівлі людьми. Зокрема, Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми передбачає обов'язок держав гарантувати захист прав постраждалих осіб, забезпечувати їх соціальну реабілітацію та подальшу інтеграцію в суспільство, а також формувати ефективні механізми запобігання, виявлення й кримінального переслідування злочинних схем експлуатації. Виконання цих міжнародних зобов'язань стало важливим стимулом для оновлення національної правової бази України — зокрема, для прийняття Закону України «Про протидію торгівлі людьми» та формування цілісної міжвідомчої системи управління у відповідній сфері [10; 41].

Імплементація міжнародних стандартів в українське законодавство здійснювалася насамперед шляхом його адаптації до принципів і підходів, закріплених у глобальних і європейських документах. Базовим нормативним підґрунтям виступає Конституція України, яка гарантує право на життя, свободу та особисту недоторканність, рівність перед законом і судом, заборону катувань і приниження гідності, а також право на захист від насильства. Саме ці фундаментальні положення створюють основу для подальшого розвитку спеціалізованого законодавства [1].

Подальша конкретизація механізмів протидії насильству закріплена у Законі України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», який визначає систему заходів щодо попередження, виявлення, документування та реагування на випадки домашнього насильства, інтегруючи міжнародні підходи до трактування його форм, гарантій прав постраждалих та обов'язків суб'єктів реагування [10]. Водночас Закон України «Про протидію торгівлі людьми» відображає розуміння торгівлі людьми як серйозного порушення прав людини та передбачає комплексний механізм захисту осіб, що поєднує кримінально-правові, адміністративні й соціально-психологічні інструменти [14]. Норми інших законів, зокрема у сферах соціальних послуг, охорони здоров'я та освіти, доповнюють цю систему, закріплюючи механізми раннього виявлення випадків насильства й формування мережі підтримки. Загалом українське законодавство

узгоджується з ключовими принципами міжнародних документів — недискримінацією, доступністю допомоги, орієнтацією на права постраждалих, гарантіями конфіденційності, безпеки та поваги до людської гідності.

Разом із нормативним оновленням було посилено організаційні механізми реалізації державної політики. Відповідно до міжнародних рекомендацій щодо комплексного підходу, ефективність реагування залежить від належної координації між різними службами. У цьому контексті важливу роль відіграє Постанова Кабінету Міністрів України № 658, яка визначає порядок взаємодії суб'єктів у сфері запобігання домашньому насильству та встановлює чіткі алгоритми співпраці для поліції, соціальних служб, медичних закладів, служб у справах дітей та інших установ [21]. Завдяки таким нормативним рамкам міжвідомча взаємодія в Україні набула системного характеру та відповідає рекомендаціям Ради Європи щодо поєднання правоохоронної діяльності із соціальним супроводом, медичною та психологічною підтримкою постраждалих.

На регіональному рівні ці положення знаходять практичне втілення. Зокрема, у Рівненській області створено міжвідомчі координаційні ради та робочі групи, до складу яких входять представники органів соціального захисту, поліції, центрів соціальних служб, медичних установ, служб у справах дітей, громадських організацій та, за потреби, міжнародних партнерів [48]. Такий формат взаємодії забезпечує узгодження дій на рівні громад, спільну оцінку ризиків і коригування заходів реагування відповідно до конкретних ситуацій.

Міжнародні стандарти безпосередньо вплинули і на зміст практичних інструментів підтримки. Зокрема, Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству рекомендує забезпечувати постраждалих безпечним тимчасовим житлом та доступом до комплексної допомоги — психологічної, соціальної та правової [15]. В Україні, у тому числі на Рівненщині, розвивається мережа кризових кімнат і притулків, часто за підтримки міжнародних організацій, зокрема UN Women та UNICEF. Паралельно функціонують мобільні бригади соціально-психологічної допомоги, що забезпечують оперативне реагування у віддалених громадах. Практика

формування мультидисциплінарних команд із залученням психологів, соціальних працівників, юристів і правоохоронців відповідає рекомендаціям міжнародних інституцій щодо комплексного підходу до складних випадків.

Важливим елементом імплементації є й розвиток систем моніторингу та оцінювання результативності політики. Міжнародні документи наголошують на необхідності системного збору даних, аналізу ефективності заходів і регулярної звітності. У Рівненській області впроваджуються регіональні механізми моніторингу, що дозволяють оцінювати якість послуг і рівень координації між суб'єктами.

Інтеграція міжнародних стандартів на регіональному рівні здійснюється через реалізацію обласної програми протидії домашньому насильству та торгівлі людьми на 2021–2025 роки, яка охоплює профілактичні заходи, інформаційний супровід, механізми реінтеграції постраждалих, координацію між службами, моніторинг показників та співпрацю з міжнародними і громадськими структурами [26]. Програма узгоджена з національною стратегією та відповідає вимогам міжнародних стандартів щодо інституційної взаємодії.

Попри досягнутий прогрес, практична реалізація міжнародних норм стикається з низкою викликів. Серед них — обмежені фінансові ресурси, що ускладнюють повне забезпечення стандартів допомоги; дефіцит підготовлених фахівців; нерівномірність розвитку соціальної інфраструктури між міськими й сільськими громадами; а також відсутність єдиних цифрових платформ для обміну інформацією. Водночас перспективи вдосконалення пов'язані з розвитком ІТ-рішень для міжвідомчої координації, запровадженням системного навчання та сертифікації спеціалістів, розширенням мережі спеціалізованих послуг у громадах і посиленням партнерства з громадськими та міжнародними організаціями. Сукупність цих заходів сприятиме подальшому поглибленню інтеграції міжнародних стандартів у національну та регіональну практику захисту прав людини.

Висновки до першого розділу

У результаті проведеного теоретико-методологічного аналізу проблематики публічного регулювання у сфері запобігання домашньому насильству та торгівлі людьми встановлено, що зазначені явища мають складну соціально-правову природу та характеризуються багаторівневим впливом на суспільні процеси. Вони поєднують у собі кримінально-правовий, соціально-економічний, психологічний і управлінський виміри, що зумовлює необхідність формування комплексної державної політики, орієнтованої не лише на реагування на факти правопорушень, але й на превентивну діяльність, раннє виявлення ризиків і забезпечення сталих механізмів підтримки постраждалих осіб.

У межах дослідження обґрунтовано, що сучасна система публічного управління у сфері протидії домашньому насильству та торгівлі людьми базується на принципах верховенства права, забезпечення прав і свобод людини, міжвідомчої взаємодії, адресності соціальної допомоги та орієнтації на потреби вразливих категорій населення. Застосування комплексного підходу дозволяє інтегрувати діяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування, правоохоронних структур, соціальних служб та інститутів громадянського суспільства, що є необхідною умовою ефективної реалізації державної політики у зазначеній сфері.

Аналіз нормативно-правового забезпечення свідчить про формування в Україні достатньо розвиненої законодавчої бази, яка регламентує механізми запобігання та протидії домашньому насильству й торгівлі людьми. Прийняття спеціалізованих законів, підзаконних актів і державних програм створило правові передумови для впровадження системного підходу до захисту прав постраждалих та координації діяльності уповноважених суб'єктів. Водночас встановлено, що ефективність правового регулювання значною мірою залежить від рівня інституційної спроможності органів влади, наявності ресурсного забезпечення та узгодженості практичних механізмів реалізації нормативних положень.

У ході дослідження визначено, що важливу роль у формуванні національної політики у сфері протидії домашньому насильству та торгівлі людьми відіграє імплементація міжнародних стандартів і зобов'язань України. Положення міжнародних конвенцій та рекомендацій міжнародних організацій сприяли запровадженню людиноцентричного підходу, орієнтованого на забезпечення прав постраждалих, розвиток системи спеціалізованих соціальних послуг, удосконалення механізмів моніторингу та підвищення прозорості діяльності органів публічної влади. Гармонізація національного законодавства з міжнародними нормами також створює передумови для посилення міжнародної співпраці у сфері боротьби з транснаціональними формами торгівлі людьми.

Дослідження особливостей міжвідомчої взаємодії показало, що ефективність реалізації державної політики значною мірою залежить від рівня координації між суб'єктами системи публічного управління. Формування міжсекторальних механізмів співпраці, створення координаційних органів, впровадження спільних протоколів реагування та обміну інформацією є необхідними умовами забезпечення комплексного підходу до вирішення проблеми. Водночас на практиці спостерігаються труднощі, пов'язані з дублюванням повноважень, недостатнім рівнем інформаційної інтеграції та нерівномірністю розвитку інституційної інфраструктури на регіональному рівні.

Регіональний вимір реалізації державної політики має суттєве значення для забезпечення доступності соціальних послуг та оперативності реагування на випадки насильства і торгівлі людьми. На прикладі діяльності регіональних органів влади та соціальних служб простежується тенденція до розширення мережі спеціалізованих установ, запровадження локальних програм та розвитку партнерства з громадськими організаціями. Разом із тим зберігається потреба у вдосконаленні матеріально-технічного забезпечення, підвищенні рівня професійної підготовки фахівців та впровадженні сучасних управлінських інструментів.

Узагальнюючи результати дослідження, можна зробити висновок, що формування ефективної системи публічного регулювання у сфері запобігання

домашньому насильству та торгівлі людьми потребує подальшого розвитку нормативно-правового забезпечення, посилення міжвідомчої координації, удосконалення механізмів соціального захисту постраждалих та активного залучення інститутів громадянського суспільства. Важливим напрямом також залишається впровадження інноваційних підходів, зокрема цифрових технологій, аналітичних платформ та інформаційно-просвітницьких інструментів, що дозволить підвищити результативність профілактичної діяльності та ефективність управлінських рішень.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ ПУБЛІЧНОГО РЕАГУВАННЯ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ ТА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В РІВНЕНСЬКІЙ ОБЛАСТІ

2.1. Аналіз випадків домашнього насильства та торгівлі людьми в Рівненській області з 2023 по 2025 рр. та відповідних заходів публічного реагування

Одним із ключових показників соціальної стабільності Рівненської області є стан безпеки в родинях та рівень захисту прав людини. Домашнє насильство та торгівля людьми залишаються одними з найгостріших соціальних проблем регіону. Впродовж 2023–2025 років спостерігаються суттєві зміни у структурі та кількості випадків цих порушень, що зумовлено як внутрішніми, так і зовнішніми чинниками, зокрема впливом війни.

За інформацією обласного департаменту соціального захисту населення, у 2023 році в Рівненській області було зареєстровано 6 091 випадок домашнього насильства. Переважна більшість звернень стосувалася жінок — понад 5 000 випадків, тоді як 661 звернення надійшло від чоловіків і 379 — від дітей. Така статистика підтверджує гендерну специфіку проблеми та свідчить про особливу вразливість жінок і дітей до різних форм насильницької поведінки. Найпоширенішими видами насильства залишалися фізичне та психологічне, які нерідко поєднувалися між собою. Значна частина звернень також стосувалася економічного насильства, що проявляється в обмеженні доступу постраждалих до фінансових ресурсів, забороні працювати або контролі над особистими доходами, що, своєю чергою, ускладнює можливість самостійного виходу із ситуації насильства.

У 2024 році було зафіксовано 6 118 звернень щодо домашнього насильства, що демонструє певне зростання порівняно з попереднім періодом. Така динаміка може бути пов'язана не лише зі збереженням високого рівня насильства в суспільстві, а й із підвищенням обізнаності населення щодо

механізмів правового захисту, активізацією інформаційно-просвітницьких кампаній, а також розширенням мережі спеціалізованих служб підтримки, зокрема мобільних бригад соціально-психологічної допомоги, притулків та кризових кімнат. Водночас вплив воєнного стану, економічна нестабільність, вимушене переселення значної кількості громадян і зростання психоемоційного напруження в суспільстві створюють додаткові ризики загострення конфліктів у сім'ях, особливо серед внутрішньо переміщених осіб.

У 2025 році кількість офіційно зафіксованих випадків домашнього насильства становила 3 420. Із них 2 612 звернень надійшло від жінок, 574 — від чоловіків та 234 — від дітей. Зменшення загальної кількості звернень може свідчити як про певну результативність профілактичних заходів та корекційних програм для кривдників, так і про можливу латентність явища, коли частина постраждалих з різних причин не звертається по допомогу до офіційних органів. Таким чином, аналіз статистичних даних засвідчує необхідність подальшого посилення міжвідомчої взаємодії, удосконалення механізмів раннього виявлення випадків насильства та забезпечення доступності комплексної допомоги для всіх категорій постраждалих [42].

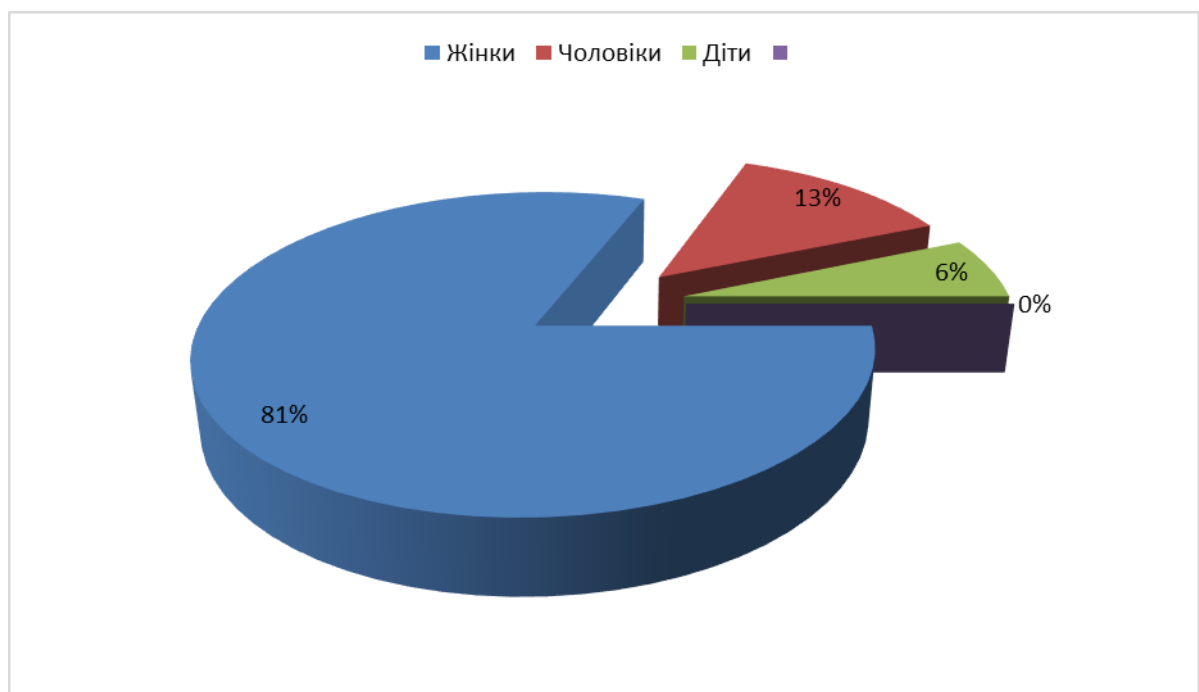

Рис. 2.1 Загальна структура звернень щодо випадків вчинення домашнього насильства з 2023 по 2025 рр. в Рівненській області

Аналіз вікової та статевий структури постраждалих демонструє, що понад 81% постраждалих становлять жінки, чоловіки звертаються рідше — 13%, а діти складають 6% від усіх випадків. Це співпадає з загальноукраїнськими даними, проте на Рівненщині додатково фіксується значна кількість випадків серед внутрішньо переміщених осіб, які часто опиняються у стресових умовах та без достатньої соціальної підтримки. Поширеність економічного насильства зумовлює обмеження можливостей для самостійного забезпечення життєвих потреб, що ускладнює вихід постраждалих із кризових ситуацій.

Не менш важливим індикатором ефективності регіональної системи реагування на випадки домашнього насильства є кількість звернень до спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб, зокрема мобільних бригад соціально-психологічної допомоги, притулків (шелтерів), кризових кімнат та центрів соціальних служб.

Таблиця 2.1

**К і л ь к і с ь т ь з в е р н е н ь , я к і н а д і й ш л и д о
с п е ц і а л і з о в а н и х с л у ж б п і д т р и м к и
п о с т р а ж д а л и х о с і б п р о т я г о м 2024 р о к у в
Р і в н е н с ь к і й о б л а с т і**

Назва спеціалізованої служби	Кількість постраждалих осіб	З них:			Кількість наданих послуг
		жінки	чоловіки	діти	
Притулки, цілодобове перебування (до 90 днів)	28	13	-	15	3899
Кризова кімната, цілодобове перебування (до 10 днів) діє при денному центрі	36	16	-	20	179
Денний центр соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства	789	483	48	258	2841

та/або наси́льства за ознакою статі					
Спеціалізована служба первинного соціально- психологічного консультування осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі	939	570	251	118	3761
Мобільні бригади соціально-психологічної допомоги постраждалим особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі	1615	1008	277	330	5953
Шелтер	84	38	-	46	1382
Всього	3491	2128	576	787	17961

Таблиця 2.2

К і л ь к і с ь т ь з в е р н е н ь , я к і н а д і й ш л и д о
с п е ц і а л і з о в а н и х с л у ж б п і д т р и м к и
п о с т р а ж д а л и х о с і б п р о т я г о м 2024 р о к у в
Р і в н е н с ь к і й о б л а с т і

Назва спеціалізованої служби	Кількість постраждали х осіб	З них:			Кількість наданих послуг
		жінки	чоловіки	діти	
Притулки, цілодобове перебування (до 90 днів)	14	8	-	6	3104
Кризова кімната, цілодобове перебування (до 10 днів) діє при денному центрі	34	18	1	15	163

Денний центр соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі	859	617	44	198	4011
Спеціалізована служба первинного соціально-психологічного консультування осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі	1005	721	142	142	3030
Мобільні бригади соціально-психологічної допомоги постраждалим особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі	1333	890	105	338	6187
Шелтер	107	53	-	54	3165
Всього	3352	2302	290	753	19660

Аналіз даних щодо звернень до спеціалізованих служб підтримки у 2024–2025 роках показує, що система допомоги постраждалим у Рівненській області працює стабільно та залишається затребуваною [46].

Загальна кількість осіб, які звернулися по допомогу, у 2024 році становила понад три тисячі, а у 2025 році цей показник майже не змінився. Тобто навіть за умов певного зменшення офіційно зафіксованих випадків домашнього насильства потреба у соціально-психологічній підтримці залишається високою.

Найбільше звернень традиційно надходить від жінок — вони становлять переважну більшість отримувачів допомоги. Це підтверджує, що жінки залишаються найбільш уразливою категорією постраждалих. Кількість

чоловіків, які звертаються по допомогу, є значно меншою, а у 2025 році їх число навіть зменшилося. Водночас суттєвою залишається частка дітей, що вказує на необхідність збереження спеціальних механізмів захисту прав дитини.

Важливим показником результативності регіональної системи реагування на випадки домашнього насильства є впровадження та практична реалізація корекційних програм для осіб, які вчинили насильство. Такі програми спрямовані не лише на притягнення кривдників до відповідальності, а й на корекцію їхньої поведінки, формування навичок ненасильницької взаємодії, усвідомлення відповідальності за власні дії та запобігання повторним випадкам насильства.

З метою забезпечення комплексного впливу на проблему домашнього насильства в області впроваджуються корекційні програми як для осіб, які вчинили насильство, так і для постраждалих. Їх реалізація передбачена Законом України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» та є важливим елементом довгострокової профілактики повторних випадків і відновлення соціальної рівноваги.

Кривдником вважається особа, яка вчинила домашнє насильство у будь-якій формі. Відповідно до наказу Міністерства соціальної політики України № 1434 від 01.10.2018 затверджено Типову програму для кривдників, яка визначає зміст і підходи до корекційної роботи [28]. Програма для кривдника є комплексом заходів, що формується на основі оцінки ризиків і спрямовується на зміну насильницької моделі поведінки, формування навичок ненасильницької комунікації, відповідального ставлення до власних дій та їх наслідків, у тому числі щодо виховання дітей. Вона також передбачає подолання дискримінаційних уявлень про соціальні ролі жінок і чоловіків та усвідомлення того, що домашнє насильство є порушенням прав людини і тягне за собою юридичну відповідальність.

Метою корекційної програми є допомога особі, яка вчинила насильство, в осмисленні причин і проявів власної агресивної поведінки, розумінні її наслідків для себе та оточуючих, а також у формуванні навичок побудови гармонійних стосунків у родині та суспільстві.

Станом на 1 січня 2025 року корекційні програми були затверджені у 34 територіальних громадах області, а вже станом на 1 січня 2026 року лише одна громада залишалася без відповідної програми. Така динаміка свідчить про поступове розширення інституційного охоплення та посилення ролі органів місцевого самоврядування у впровадженні обов'язкових механізмів реагування.

У 2024 році на проходження корекційних програм для кривдників було направлено 102 особи, з яких 26 завершили програму. У 2025 році кількість направлених зросла до 202 осіб, а 94 особи пройшли повний курс. Збільшення кількості як направлень, так і завершених програм свідчить про активізацію застосування цього інструменту та підвищення рівня виконання судових рішень.

Реалізацію програм забезпечують фахівці із соціальної роботи центрів соціальних служб, які пройшли спеціалізовану підготовку. За потреби до роботи залучаються також представники громадських організацій. У 2024 році програми для кривдників реалізовували 18 фахівців у 16 громадах області, тоді як наразі у 35 громадах працює вже 51 спеціаліст. Це свідчить про зміцнення кадрового потенціалу та розширення спроможності регіональної системи.

Водночас корекційні програми для постраждалих осіб впроваджені у 19 територіальних громадах області. Однак протягом 2024–2025 років жодна особа не пройшла таку програму. Така ситуація може бути зумовлена недостатнім рівнем поінформованості, низькою мотивацією постраждалих або недосконалістю механізмів їх залучення. Це свідчить про необхідність посилення інформаційної роботи, вдосконалення процедур направлення та адаптації програм до реальних потреб постраждалих [42].

Отже, система корекційних програм в області демонструє позитивну динаміку у роботі з кривдниками, проте потребує подальшого розвитку у частині практичної реалізації програм для постраждалих осіб з метою забезпечення комплексного та збалансованого підходу до подолання наслідків домашнього насильства.

Щодо торгівлі людьми, статистика за останні три роки свідчить про складність виявлення та документування цих злочинів. У Рівненській області у

2023 році зафіксовано 4 випадки торгівлі людьми, серед жертв жінки. У 2024 році випадків торгівлі людьми не зафіксовано, у 2025 році зареєстровано 4 випадки торгівлі людьми, серед яких 3 жінки та 1 чоловік звільнений з військового полону. Найпоширенішими формами були трудова експлуатація та втягнення у нелегальні трудові схеми [42].

Війна 2022–2025 років значно вплинула на рівень домашнього насильства та торгівлі людьми. Конфлікти у сім'ях часто загострюються через економічну нестабільність, психологічні травми та тісне проживання в тимчасових помешканнях внутрішньо переміщених осіб. У перший рік повномасштабного вторгнення кількість офіційних звернень щодо домашнього насильства зменшилась через масове переміщення населення, однак у 2023–2024 роках спостерігається збільшення звернень і кримінальних проваджень, що свідчить про накопичення соціального та психологічного тиску.

Соціальні служби області, центри соціальної підтримки та мобільні бригади надають постраждалим комплексну допомогу: психологічну підтримку, юридичні консультації, тимчасове житло та сприяння у відновленні соціальних зв'язків. Правоохоронні органи реєструють випадки насильства, проводять досудові розслідування та співпрацюють із соціальними службами. Громадські та міжнародні організації, такі як UNICEF, UN Women та локальні ГО, надають консультації, тренінги та фінансування кризових центрів, сприяючи підвищенню обізнаності населення про правові механізми захисту.

Загальна динаміка 2023–2025 років демонструє, що, незважаючи на окремі коливання у кількості офіційних звернень, проблема домашнього насильства залишається стабільно актуальною. Вона потребує комплексного реагування з боку органів влади, соціальних служб та громадських інституцій. Торгівля людьми, хоча й менш масштабна, має складні форми та частково залишається прихованою, що ускладнює її моніторинг. Аналіз показує, що для ефективної протидії необхідна системна взаємодія між державними структурами та громадськими організаціями, посилення превентивних заходів та постійне вдосконалення механізмів виявлення і підтримки постраждалих осіб.

Ситуація на Рівненщині підтверджує важливість впровадження комплексного підходу до запобігання домашньому насильству та торгівлі людьми, що включає міжвідомчу координацію, доступність соціальних послуг, підтримку вразливих категорій населення та активне використання інноваційних підходів у роботі з постраждалими. Реалізація цих заходів створює підґрунтя для формування ефективної системи реагування, що забезпечує соціальну стабільність і безпеку суспільства, а також відповідає міжнародним стандартам захисту прав людини.

2.2. Аналіз системи інституційного забезпечення публічного регулювання сфери запобігання та протидії домашньому насильству та торгівлі людьми в Рівненській області

Діяльність інституцій у сфері запобігання домашньому насильству та торгівлі людьми в Рівненській області є багаторівневою та комплексною. Об'єднує державні органи, соціальні служби, медичні та освітні заклади, а також громадські та міжнародні організації. Основною метою діяльності всіх цих структур є забезпечення безпеки постраждалих осіб, захист їхніх прав, надання соціальної та психологічної підтримки, а також профілактика повторних випадків насильства. Ефективність системи значною мірою залежить від міжвідомчої координації, впровадження превентивних механізмів і доступності соціальних послуг для всіх категорій населення.

1. Правоохоронні органи

Правоохоронні органи, насамперед Національна поліція України, відіграють провідну роль у системі запобігання та протидії домашньому насильству й торгівлі людьми. Їх діяльність спрямована на своєчасне виявлення фактів правопорушень, припинення протиправних дій, забезпечення захисту постраждалих осіб, а також притягнення винних до встановленої законом відповідальності. Основні повноваження та механізми реагування поліції закріплені в Законі України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», який визначає правові та організаційні засади державної політики у цій сфері [10; 11; 14].

Відповідно до зазначеного закону, працівники поліції зобов'язані оперативно реагувати на повідомлення про випадки домашнього насильства, проводити оцінку ризиків повторного вчинення насильства, інформувати постраждалих про їхні права та можливості отримання допомоги, а також здійснювати профілактичну роботу з кривдниками. Особливе значення має взаємодія правоохоронних органів із соціальними службами, медичними закладами та іншими суб'єктами, що забезпечує комплексний підхід до захисту прав постраждалих.

Важливою складовою діяльності поліції є застосування термінового заборонного припису, який дозволяє негайно обмежити контакти кривдника з постраждалою особою, зобов'язати його залишити місце спільного проживання або заборонити будь-які форми спілкування [10]. Такий інструмент має превентивний характер і спрямований на зниження ризику повторного насильства, особливо у кризових ситуаціях.

Терміновий заборонний припис виноситься строком до 10 діб. Упродовж 2023 року правоохоронними органами Рівненської області було винесено 3 225 термінових заборонних приписів. У 2024 році їх кількість зросла до 3 595, що свідчить про активізацію реагування на випадки домашнього насильства. Водночас у 2025 році зафіксовано 1 987 винесених приписів, що може вказувати на зміну динаміки звернень або особливості правозастосовної практики у відповідному періоді.

За даними обліку осіб, які вчинили домашнє насильство, у 2023 році на профілактичному обліку перебувало 3 862 особи, з яких 3 405 — чоловіки та 449 — жінки. У 2024 році загальна кількість таких осіб становила 3 580, серед них 3 148 чоловіків і 429 жінок. У 2025 році цей показник зменшився до 2 381 особи, з яких 2 092 — чоловіки та 283 — жінки, що свідчить про збереження гендерної диспропорції серед кривдників при загальній тенденції до зниження кількості осіб, які перебувають на обліку [45].

Окрім протидії домашньому насильству, правоохоронні органи виконують ключові функції у сфері боротьби з торгівлею людьми. Їх діяльність включає виявлення злочинних схем, документування фактів експлуатації, проведення

досудового розслідування та забезпечення захисту потерпілих. Законодавство України передбачає кримінальну відповідальність за торгівлю людьми та пов'язані з нею злочини, що відображено в нормах Кримінального кодексу України, а також адміністративну відповідальність за окремі правопорушення відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Важливим аспектом діяльності правоохоронних органів у цій сфері є ідентифікація осіб, які постраждали від торгівлі людьми, та їх подальше скерування до спеціалізованих служб для отримання комплексної допомоги.

Таким чином, правоохоронні органи виступають не лише як інструмент притягнення винних до відповідальності, а й як важливий елемент механізму захисту прав людини та відновлення соціальної справедливості [22].

2. Соціальні служби

Соціальні служби посідають центральне місце у системі надання допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та торгівлі людьми, оскільки їх діяльність спрямована безпосередньо на задоволення потреб постраждалих і відновлення їх соціального функціонування. До основних суб'єктів у цій сфері належать центри соціальних служб, служби у справах дітей, мобільні бригади соціально-психологічної допомоги, а також притулки та кризові центри для постраждалих осіб.

Соціальні служби здійснюють оцінку потреб постраждалих, яка включає визначення рівня загрози, необхідності термінового втручання, потреби в житлі, психологічній, медичній та правовій допомозі. За результатами такої оцінки формується індивідуальний план надання соціальних послуг, спрямований на стабілізацію стану постраждалої особи, її безпеку та поступову соціальну реабілітацію. Важливим елементом роботи є організація тимчасового розміщення у притулках і кризових центрах, що дозволяє забезпечити захист осіб, які перебувають у ситуації підвищеного ризику.

Значну увагу у діяльності соціальних служб приділено психологічній підтримці та соціальному супроводу постраждалих. Психологічна допомога спрямована на подолання травматичних наслідків насильства, зниження рівня

стресу та відновлення емоційної стабільності, тоді як соціальний супровід включає сприяння у вирішенні житлових, побутових, правових і трудових питань. У випадках торгівлі людьми соціальні служби також залучаються до процесу реінтеграції постраждалих у суспільство.

Особлива роль соціальних служб полягає у захисті прав дітей, які є однією з найбільш уразливих категорій постраждалих. Відповідно до Закону України «Про охорону дитинства» та норм сімейного законодавства, служби у справах дітей здійснюють заходи щодо забезпечення безпеки дитини, контролю умов її проживання, а також ініціюють втручання у разі загрози життю чи здоров'ю. Робота з дітьми, які стали свідками або жертвами насильства, має комплексний характер і включає психологічну реабілітацію, освітню підтримку та взаємодію з батьками або законними представниками.

Організаційні засади діяльності соціальних служб у сфері запобігання та протидії домашньому насильству визначені державними програмами та підзаконними нормативно-правовими актами. Зокрема, постановою Кабінету Міністрів України № 658 від 22 серпня 2018 р. «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі» встановлено механізми координації дій між соціальними службами, правоохоронними органами, закладами охорони здоров'я та освіти. Така міжвідомча взаємодія сприяє підвищенню ефективності реагування та запобігання повторним випадкам насильства [3; 16; 22; 39].

У Рівненській області структура соціальних служб у зазначеній сфері функціонує під координацією департаменту соціальної політики Рівненської обласної державної адміністрації, який забезпечує реалізацію державної політики та організаційно-методичний супровід відповідних програм. Безпосередню роботу з постраждалими здійснюють центри соціальних служб територіальних громад області, служби у справах дітей при районних державних адміністраціях та виконавчих органах місцевих рад, а також спеціалізовані служби підтримки, створені в окремих громадах. У місті Рівне та ряді територіальних громад області функціонують мобільні бригади соціально-

психологічної допомоги, які здійснюють виїзди за повідомленнями про факти насильства, а також притулки та кризові кімнати, що забезпечують тимчасове безпечне перебування постраждалих осіб.

Координація діяльності на регіональному рівні здійснюється через міжвідомчі ради та робочі групи, до складу яких входять представники соціальних служб, поліції, закладів охорони здоров'я, освіти та громадських організацій. Така модель організації дозволяє забезпечити комплексність реагування, адаптувати заходи підтримки до потреб конкретних громад Рівненщини та підвищувати ефективність регіональної політики у сфері запобігання домашньому насильству та протидії торгівлі людьми [42; 48].

Таким чином, соціальні служби виконують не лише допоміжну, а й системоутворюючу функцію у сфері протидії домашньому насильству та торгівлі людьми, забезпечуючи комплексний, орієнтований на потреби людини підхід і сприяючи відновленню порушених прав постраждалих осіб.

3. Медичні заклади

Медичні заклади відіграють важливу роль у системі запобігання та протидії домашньому насильству й торгівлі людьми, оскільки саме вони часто стають першою інституцією, до якої звертаються постраждалі особи. У багатьох випадках звернення до лікаря відбувається не з повідомленням про факт насильства, а зі скаргами на тілесні ушкодження, погіршення самопочуття чи психоемоційний стан. Саме тому діяльність закладів охорони здоров'я спрямована не лише на надання безпосередньої медичної допомоги, а й на ранню ідентифікацію випадків насильства, фіксацію його наслідків та ініціювання подальшої міжвідомчої взаємодії [4; 21; 22; 35].

Медичні працівники зобов'язані забезпечити надання невідкладної та планової медичної допомоги постраждалим, зокрема у випадках тілесних ушкоджень, психосоматичних розладів, станів гострого стресу чи загрозливих для життя травм. Важливою складовою їх професійної діяльності є належна фіксація тілесних ушкоджень шляхом проведення медичного огляду та оформлення відповідної медичної документації. Така фіксація має суттєве доказове значення у процесі досудового розслідування та судового розгляду

справ, пов'язаних із домашнім насильством або торгівлею людьми, адже медичні висновки часто є ключовими доказами у кримінальному провадженні.

Окрім фізичного лікування, медичні заклади забезпечують первинні психологічні інтервенції, спрямовані на стабілізацію емоційного стану постраждалих, зниження рівня тривожності, профілактику розвитку посттравматичних стресових розладів. У разі потреби пацієнти скеровуються до лікарів-психіатрів, психологів, психотерапевтів або інших фахівців системи охорони психічного здоров'я. Особливої уваги потребують діти, підлітки та особи, які зазнали систематичного чи тривалого насильства, оскільки наслідки такого досвіду можуть мати довготривалий вплив на їх фізичний і психічний розвиток.

Важливим аспектом діяльності медичних закладів є інформування постраждалих осіб про їхні права та можливості отримання комплексної допомоги. Медичні працівники повинні не лише надати лікування, а й поінформувати пацієнта про можливість звернення до соціальних служб, правоохоронних органів, спеціалізованих притулків, мобільних бригад чи центрів безоплатної правової допомоги. У межах визначених законодавством процедур заклади охорони здоров'я здійснюють повідомлення уповноважених суб'єктів у випадках виявлення ознак домашнього насильства, зокрема якщо йдеться про дітей або осіб, які перебувають у безпорадному стані. Такий механізм сприяє безперервності допомоги, забезпечує комплексність реагування та знижує ризик повторного насильства.

Медична допомога постраждалим є складовою міжвідомчого механізму реагування, закріпленого у нормативно-правових актах та державних стратегіях соціальної політики. Взаємодія закладів охорони здоров'я з іншими суб'єктами здійснюється відповідно до Порядку взаємодії суб'єктів, що реалізують заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, а також у межах виконання державних програм у сфері охорони здоров'я та соціального захисту населення. Участь медичних установ у цьому механізмі забезпечує своєчасне виявлення випадків насильства та належне документування його наслідків [21; 22].

У Рівненській області заклади охорони здоров'я інтегровані до регіональної системи реагування на випадки домашнього насильства та торгівлі людьми. Координацію роботи у сфері охорони здоров'я здійснює Департамент цивільного захисту та охорони здоров'я Рівненської обласної державної адміністрації, який забезпечує організаційно-методичний супровід медичних установ та їх взаємодію з іншими суб'єктами. Комунальні некомерційні підприємства — лікарні інтенсивного лікування, центри первинної медико-санітарної допомоги, обласні спеціалізовані медичні заклади — беруть участь у виявленні та документуванні випадків насильства, а також у перенаправленні постраждалих до соціальних служб і правоохоронних органів.

У місті Рівне та інших територіальних громадах області налагоджено співпрацю між медичними працівниками, мобільними бригадами соціально-психологічної допомоги та підрозділами поліції. Така взаємодія дозволяє оперативно реагувати на випадки насильства, забезпечувати комплексну підтримку постраждалих та здійснювати профілактичну роботу. Крім того, в умовах воєнного стану медичні заклади Рівненщини відіграють додаткову роль у наданні допомоги внутрішньо переміщеним особам, серед яких можуть бути особи, що зазнали насильства або перебувають у групі підвищеного ризику.

4. Освітні заклади

Освітні заклади відіграють важливу превентивну роль у системі запобігання та протидії домашньому насильству й торгівлі людьми, оскільки саме в освітньому середовищі формується світогляд дітей і молоді, заснований на повазі до прав людини, принципах рівності, недискримінації та нетерпимості до будь-яких проявів насильства. Діяльність закладів освіти спрямована передусім на попередження насильницької поведінки та раннє виявлення ризиків [12; 21; 22].

Педагогічні працівники, практичні психологи та соціальні педагоги здійснюють інформаційно-просвітницьку роботу, яка включає проведення тематичних занять, тренінгів, виховних годин і профілактичних заходів, спрямованих на формування безпечної поведінки, розвиток навичок

ненасильницького спілкування та підвищення обізнаності учнів і студентів щодо механізмів захисту своїх прав. Особлива увага приділяється навчанню розпізнавання ознак домашнього насильства, булінгу та інших форм жорстокого поводження.

Важливою функцією освітніх закладів є рання ідентифікація випадків насильства щодо дітей та молоді. Педагогічні колективи та психологічні служби закладів освіти часто першими виявляють зміни у поведінці, емоційному стані або фізичному здоров'ї дитини, що може свідчити про насильство чи жорстоке поводження. У таких випадках вони зобов'язані ініціювати залучення відповідних служб — соціальних, медичних або правоохоронних — з метою забезпечення захисту прав і безпеки дитини.

Нормативно-правову основу діяльності освітніх закладів у цій сфері становить Закон України «Про освіту», який закріплює обов'язок закладів освіти забезпечувати безпечне освітнє середовище та вживати заходів щодо запобігання і протидії булінгу (цькуванню), насильству та дискримінації. Відповідні положення деталізуються у спеціальному законодавстві, що визначає порядок реагування на випадки булінгу та відповідальність за його вчинення.

Освітні заклади також є складовою міжвідомчої взаємодії у сфері захисту прав дитини. Їх діяльність координується із соціальними службами, службами у справах дітей та правоохоронними органами відповідно до встановлених порядків взаємодії⁵. Такий підхід забезпечує комплексне реагування на випадки насильства та сприяє запобіганню їх повторенню [10; 12; 13; 14; 21; 22].

У Рівненській області заклади освіти активно долучаються до реалізації регіональних програм із запобігання домашньому насильству та торгівлі людьми. У громадах області проводяться тематичні інформаційні кампанії, тижні протидії булінгу, просвітницькі заходи за участю представників ювенальної превенції та соціальних служб. Практичні психологи й соціальні педагоги проходять підвищення кваліфікації з питань раннього виявлення насильства та алгоритмів міжвідомчого реагування. Така системна робота сприяє формуванню безпечного освітнього середовища та підвищує

ефективність виявлення і захисту дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах.

5. Громадські та міжнародні організації

Громадські організації відіграють важливу роль у системі запобігання та протидії домашньому насильству й торгівлі людьми, суттєво доповнюючи діяльність державних інституцій. Неурядовим організаціям, з огляду на їхню природу, притаманна свобода вираження думок та незалежність від державних структур, що в певних умовах дає їм змогу ефективно вирішувати завдання, які не можуть бути повною мірою реалізовані урядами чи міжурядовими організаціями. Використовуючи положення міжнародних правових документів, неурядові організації можуть здійснювати вплив на національні уряди з метою дотримання прав громадян, перегляду національного законодавства та приведення його у відповідність до міжнародних стандартів [5; 10; 14; 21; 22; 44].

В Україні громадські організації активно реалізують інформаційно-просвітницькі кампанії, забезпечують роботу гарячих ліній, кризових центрів і притулків, а також здійснюють адвокацію прав постраждалих осіб. Вони беруть участь у підготовці рекомендацій щодо вдосконалення державної політики та законодавства, реалізують навчальні програми для фахівців і партнерів у сфері захисту прав людини, а також сприяють розвитку міжсекторальної взаємодії між органами державної влади та громадянським суспільством.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про громадські об'єднання», громадська організація визначається як добровільне об'єднання фізичних осіб та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, а також задоволення суспільних, зокрема соціальних, економічних, культурних та інших інтересів [5]. Станом на сьогодні в Україні зареєстровано понад 20 тисяч об'єднань громадян, значна частина з яких формує розвинену мережу національних і регіональних неурядових організацій, що працюють у сфері запобігання торгівлі людьми та надання допомоги потерпілим.

Серед найбільш відомих і активних організацій у цій сфері можна виокремити Міжнародний жіночий правозахисний центр «Ла Страда-Україна», «А21 Україна», «Карітас України», ГО «Центр підтримки громадських ініціатив “Чайка”» (м. Рівне), «Коаліцію НУО з протидії торгівлі людьми» (м. Чернігів) та інші. Основними формами їхньої діяльності є організація роботи гарячих ліній, проведення досліджень з проблем насильства, просвітницька робота серед молоді та груп ризику, видання інформаційних матеріалів, організація семінарів, конференцій і тренінгів, а також співпраця з органами державної влади, дипломатичними установами та міжнародними партнерами.

Важливе місце у системі міжнародної співпраці посідають міжнародні організації, зокрема Організація Об'єднаних Націй, Рада Європи та Міжнародна організація з міграції (МОМ). Провідною міжурядовою організацією у сфері протидії торгівлі людьми та управління міграційними процесами є МОМ, яка була заснована у 1951 році та об'єднує 175 держав-членів, має статус спостерігача у 8 країнах і представництва у понад 100 державах світу. Основною метою діяльності МОМ є підтримка гуманної та впорядкованої міграції в інтересах суспільства.

Представництво МОМ в Україні розпочало свою діяльність у 1996 році, а у 2002 році Верховна Рада України ратифікувала Статут організації, що закріпило статус України як повноправного члена МОМ. Відповідно до загальної стратегії організації, діяльність Представництва МОМ в Україні спрямована на сприяння усвідомленню можливостей і викликів міграції в національному контексті, максимізацію позитивних ефектів міграційних процесів та мінімізацію їх негативних наслідків [44].

Представництво МОМ в Україні надає допомогу внутрішньо переміщеним особам і людям, які постраждали від війни, реалізує програми з протидії торгівлі людьми, сприяє удосконаленню системи управління міграційними процесами, а також долучається до розроблення політик у сфері охорони здоров'я з урахуванням потреб мігрантів. Окремим напрямом діяльності є поширення інформації про міграцію, популяризація культурного розмаїття та протидія ксенофобії й нетерпимості.

Таким чином, громадські та міжнародні організації є невід’ємним елементом системи протидії домашньому насильству й торгівлі людьми, забезпечуючи розвиток громадянського суспільства, впровадження міжнародних стандартів захисту прав людини та підвищення ефективності державної політики у цій сфері.

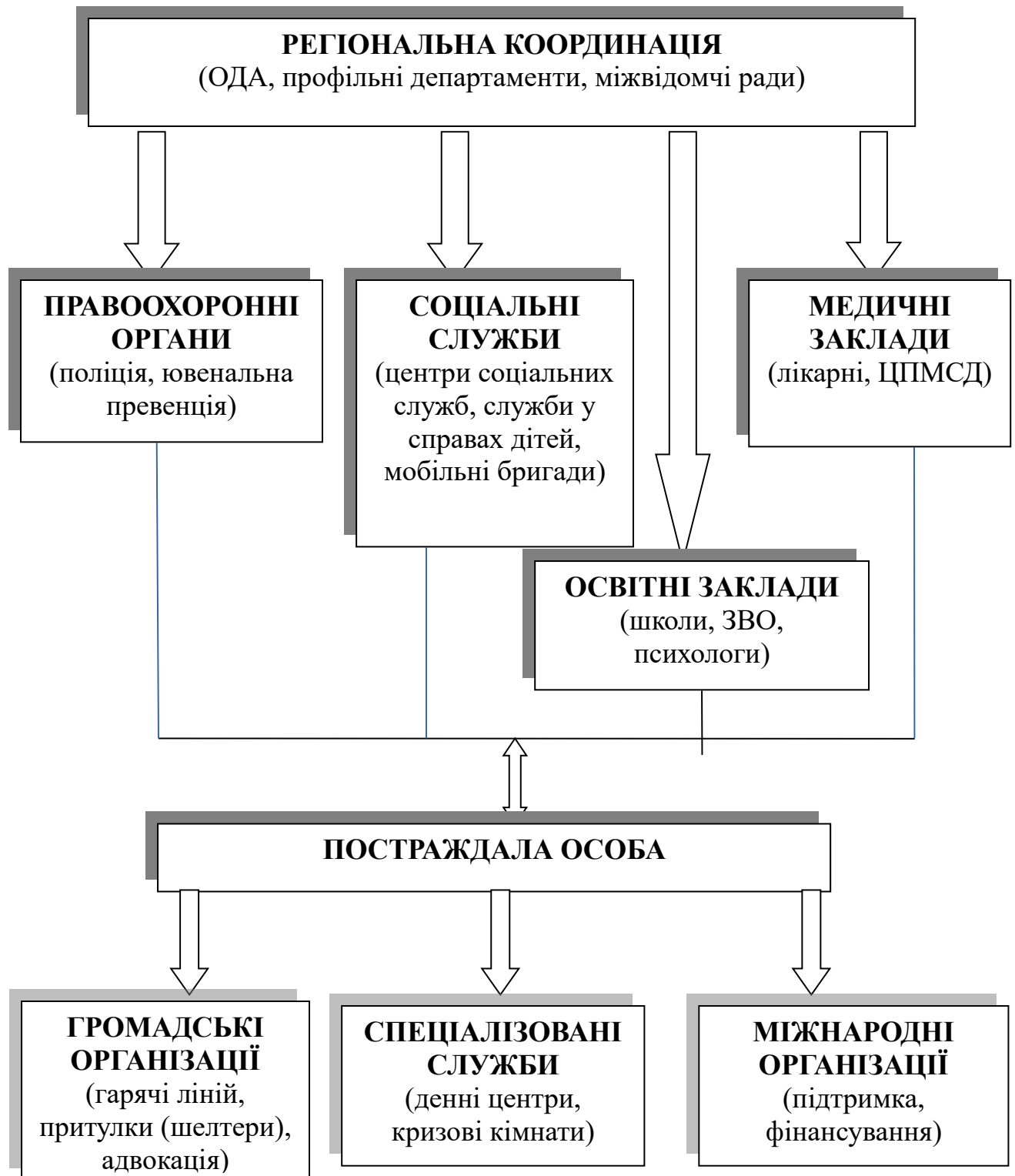

Рис. 2.1 Структура інституцій у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та торгівлі людьми в Рівненській області

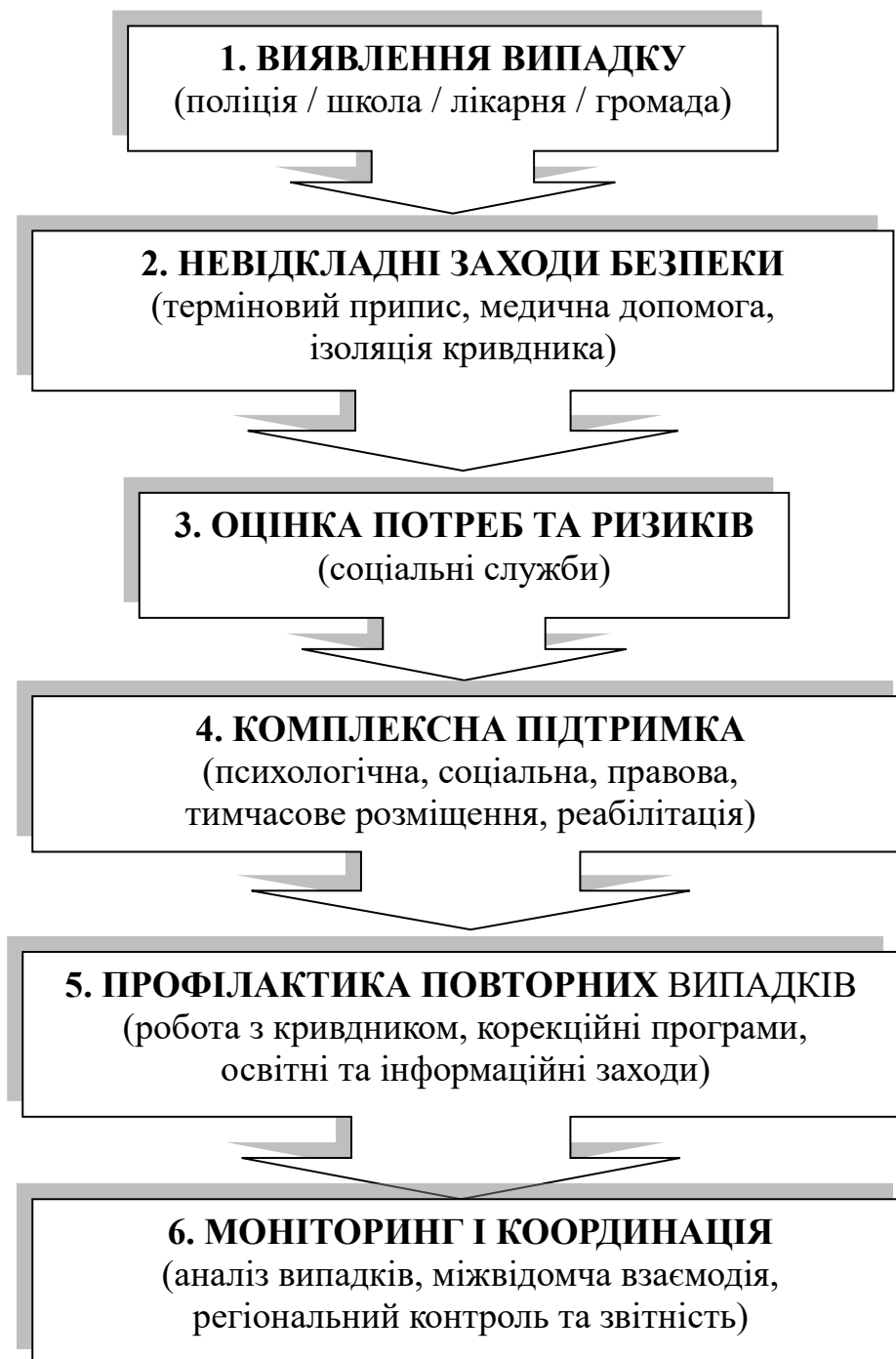

Рис. 2.2 Схема системи реагування на випадок вчинення домашнього насильства

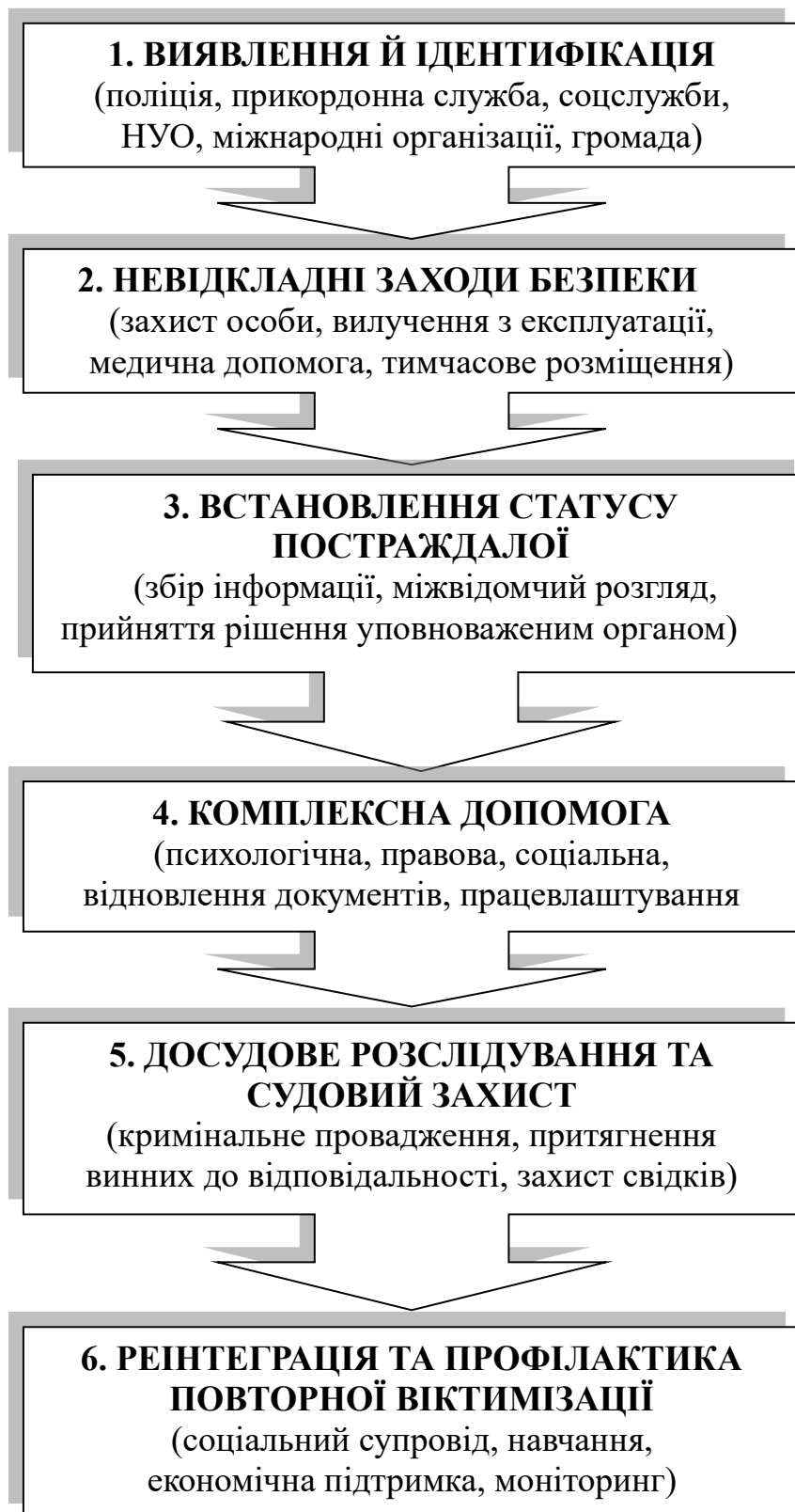

Рис. 2.3 Схема системи реагування на випадок торгівлі людьми

2.3. Аналіз ефективності міжвідомчої взаємодії та функціонування регіональної системи запобігання насильству й торгівлі людьми

Ефективність міжвідомчої взаємодії в сфері запобігання домашньому насильству та торгівлі людьми в Рівненській області є однією з ключових складових успішної реалізації державної політики у сфері захисту прав людини та соціальної безпеки. Така взаємодія передбачає скоординовану роботу суб'єктів публічного управління, правоохоронців, соціальних служб, медичних та освітніх установ, а також громадських і міжнародних організацій. Її метою є забезпечення комплексного реагування на випадки насильства, оперативне надання допомоги постраждалим, ефективне документування правопорушень і здійснення профілактичної діяльності, спрямованої на зменшення ризиків повторних випадків насильства чи торгівлі людьми.

Домашнє насильство в Рівненській області — як і по всій Україні — залишається соціально значущою проблемою. Робота спеціалізованих служб включає створення 38 служб підтримки, у тому числі мобільних бригад, шелтерів і кризових центрів, завдяки чому постраждалі отримали комплексну допомогу [42; 46].

Звернення громадян щодо домашнього насильства 2025 року демонструють неоднозначну динаміку. За 2025 рік зафіксовано 3420 заяви про насильство, що на 46 % менше, ніж за аналогічний період минулого року. Більшість таких звернень надійшла від жінок, зокрема 2612 випадків. Таке зменшення кількості звернень може бути наслідком зміни поведінки постраждалих, які почали активніше використовувати альтернативні канали подання сигналів про небезпеку (наприклад, гарячі лінії, онлайн-звернення та соціальні служби), або відображати зміну рівня довіри до традиційних інституцій реагування [42].

Одним з показників ефективності взаємодії є кількість кримінальних проваджень. За даними загальнодержавного моніторингу, у 2025 році кількість офіційних кримінальних проваджень щодо домашнього насильства зменшилась приблизно на 28 % порівняно з попереднім періодом, при цьому більшість — близько 79 % — надходять до суду. Це може свідчити про певну зміну пріоритетів реагування: з одного боку, зменшення офіційних проваджень, з іншого — зростання кількості звернень на гарячі лінії (на 9 %) та використання неформальних каналів комунікації. Даний феномен може вказувати на зміну потреб постраждалих і ступеня довіри до правоохоронних процедур, а також на потребу у подальшому розвитку міжвідомчої координації [47].

Одночасно з цим загальноукраїнська статистика фіксує високий рівень звернень за допомогою: упродовж 2024 року до суб’єктів реагування надійшло 181 904 звернення щодо домашнього насильства, з яких 141 836 — від жінок, 31 422 — від чоловіків та 8 646 — від дітей, що підкреслює масштаб проблеми та необхідність глибокої міжвідомчої координації [46].

Таблиця 2.3

Інформація
про здійснення заходів щодо запобігання та протидії насильству у
регіонах України протягом 2024 року

№ з/п	Регіони	Кількість звернень щодо насильства в сім’ї, які надійшли протягом звітного періоду	з них надійшли від			
			дітей	жінок	чоловіків	інвалідів
		1	2	3	4	5
1	Вінницька	8192	374	6571	1247	0
2	Волинська	5746	281	4527	938	0
3	Дніпропетровська	20626	655	16713	3258	0
4	Донецька	2409	81	2270	58	0
5	Житомирська	7611	265	6188	1158	0
6	Закарпатська	3925	221	3178	526	0

7	Запорізька	10536	670	8080	1813	35
8	Івано-Франківська	6538	232	5068	1238	0
9	Київська	6810	57	4106	2647	7
10	Кіровоградська	7404	554	6038	812	0
11	Луганська	0	0	0	0	0
12	Львівська	8795	250	6486	2059	142
13	Миколаївська	8595	434	7529	632	45
14	Одеська	12704	349	9712	2643	0
15	Полтавська	8960	1102	7060	798	0
16	Рівненська	6118	430	4393	1295	28
17	Сумська	5007	170	4064	773	69
18	Тернопільська	5822	688	4393	741	0
19	Харківська	5701	281	4732	688	38
20	Херсонська	2875	60	2137	678	0
21	Хмельницька	5432	249	4417	766	0
22	Черкаська	8077	222	6194	1661	0
23	Чернівецька	4555	156	3454	745	0
24	Чернігівська	8792	305	6784	1703	0
25	м. Київ	10647	560	7542	2545	43
ВСЬОГО		181904	8646	141836	31422	407

Великою проблемою залишається саме взаємодія між різними установами, адже низка моніторингових візитів виявили випадки порушень прав постраждалих, зокрема недостатнє поєднання інформації між соціальними службами, поліцією та службами у справах дітей.

У контексті торгівлі людьми ситуація також потребує міжвідомчого підходу. Незважаючи на зменшення деяких показників у 2022–2023 рр., у 2024 році кількість осіб, яким встановлено статус постраждалих від торгівлі людьми на рівні України, зросла до 182, що на 64 особи більше, ніж у попередньому році, і може бути частково спричинено погіршенням соціально-економічних умов унаслідок війни. У 2024–2025 роках Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України повідомляло, що протягом 2024 року статус постраждалого отримали десятки тисяч українців різного віку та статі, включно з дітьми. Протягом 2025 року статус особи, яка постраждала від торгівлі людьми, отримали 485 громадян України. Це число включає осіб, які постраждали від різних форм експлуатації, зокрема внутрішньої та під впливом воєнних дій [46].

Важливою складовою оцінки ефективності є аналіз функціонування регіональної системи реагування на випадки насильства. У Рівненській області для забезпечення координації створено обласну координаційну раду з питань сім'ї, гендерної рівності, запобігання домашньому насильству та торгівлі людьми, які проводить регулярні засідання та моніторинги стану ситуації. На цих засіданнях обговорюються питання профілактики, направлення до корекційних програм осіб, які вчинили насильство, та підготовки спеціалістів для роботи з постраждалими, що сприяє посиленню міжвідомчої роботи на рівні територіальних громад [42; 48].

Станом на 2025 рік у громадах Рівненської області впроваджуються корекційні програми для осіб, які вчинили насильство, до яких було направлено понад 200 людей, близько 100 осіб повністю завершили навчання та реабілітацію. Корекційну роботу здійснюють фахівці центрів соціальних служб та громадських організацій, що сприяє зниженню рецидиву насильства й активізації профілактичних заходів. Кількість звернень щодо домашнього насильства зменшилася майже вдвічі порівняно з аналогічним періодом минулого року, що може також свідчити про певні успішні практики координації та реагування в регіоні [42].

Незважаючи на наведені позитивні тенденції щодо зменшення офіційних звернень, зростання кількості гарячих ліній і звернень через неформальні канали зумовлює потребу в удосконаленні взаємодії між інституціями. Так, представники Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини підкреслюють, що все ще поширеною проблемою є недостатня передача інформації між підрозділами державних органів, що ускладнює координацію заходів та повноцінний захист прав постраждалих осіб [49].

Роль правоохоронних органів у такій системі полягає не лише у фіксації фактів та притягненні до відповідальності кривдників, а й у взаємодії з соціальними службами для перевірки ризиків, оцінки безпеки потерпілих та організації спільних заходів профілактики. Своєчасна передача випадків між поліцейськими, службами у справах дітей та центрами соціальних служб

забезпечує більш цілісну роботу, спрямовану на захист дітей та членів родини, які можуть опинитися в зоні підвищеного ризику.

Функціонування регіональної системи також передбачає активну участь медичних установ, які здійснюють первинну діагностику і фіксацію насильства, надають медичну та психологічну підтримку постраждалим, що підвищує рівень виявлення випадків та дозволяє ефективніше залучати інші інституції до реагування. Освітні установи в свою чергу здійснюють просвітницьку діяльність серед учнів і батьків щодо ознак насильства, доступних механізмів захисту та підтримки.

Умови війни суттєво вплинули на функціонування міжвідомчої системи. Російська агресія створила додаткові ризики для торгівлі людьми, що підтверджується оцінками Ради Європи щодо зростання ризиків експлуатації внаслідок соціально-економічних наслідків війни, хоча офіційні дані можуть не повністю відображати масштаби явища через латентність таких випадків.

З метою комплексної оцінки ефективності функціонування регіональної системи протидії домашньому насильству та торгівлі людьми доцільно застосувати метод SWOT-аналізу, який дозволяє визначити сильні та слабкі сторони системи, а також зовнішні можливості й загрози її розвитку.

Таблиця 2.4

**SWOT-аналіз міжвідомчої взаємодії та
регіональної системи запобігання
насильству й торгівлі людьми в
Рівненській області**

Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
1. Наявність розгалуженої мережі суб'єктів реагування (соціальні служби, мобільні бригади, шелтери, кризові центри);	1. Недостатній рівень інформаційного обміну між установами;
2. Функціонування обласної координаційної ради, що забезпечує	2. Нерівномірний розвиток інфраструктури підтримки у громадах;

міжвідомчу взаємодію; 3. Впровадження корекційних програм для кривдників; 4. Налагоджена співпраця з громадськими та міжнародними організаціями; 5. Поступове зростання рівня професійної підготовки фахівців соціальної та правоохоронної сфери.	3. Обмежені фінансові та кадрові ресурси; 4. Низький рівень звернення постраждалих до офіційних інституцій через недовіру або страх повторної віктимізації; 5. Відсутність єдиної цифрової платформи міжвідомчої координації.
Можливості (О)	Загрози (Т)
1. Залучення міжнародної технічної та фінансової допомоги; 2. Впровадження цифрових сервісів для обміну інформацією; 3. Розвиток навчальних програм для спеціалістів; 4. Посилення громадської обізнаності через просвітницькі кампанії; 5. Інтеграція сучасних моделей кризового реагування, що застосовуються у країнах ЄС.	1. Зростання соціально-економічної нестабільності в умовах війни; 2. Збільшення латентних форм насильства та торгівлі людьми; 3. Іграційні процеси, які ускладнюють ідентифікацію потерпілих; 4. Ризик скорочення бюджетного фінансування соціальних програм; 5. Перевантаження соціальних та правоохоронних служб.

Таким чином, SWOT-аналіз свідчить про наявність значного потенціалу розвитку регіональної системи за умови усунення організаційних і ресурсних обмежень та активного використання зовнішніх можливостей.

Для оцінки зовнішнього середовища функціонування міжвідомчої взаємодії доцільним є застосування PEST-аналізу, який дозволяє визначити політичні, економічні, соціальні та технологічні чинники впливу.

Таблиця 2.5

**PEST-аналіз факторів впливу на
функціонування регіональної системи
запобігання насильству й торгівлі
людьми в Рівненській області**

Політичні чинники (P)	Економічні чинники (E)
1. Наявність державної політики у сфері протидії насильству та торгівлі людьми; 2. Імплементация міжнародних зобов'язань України; 3. Децентралізація повноважень, що підвищує роль територіальних громад; 5. Вплив воєнного стану на пріоритети бюджетного фінансування.	1. Обмеженість фінансових ресурсів місцевих бюджетів; 2. Зростання рівня безробіття та трудової міграції; 3. Економічні наслідки війни, що підвищують ризики соціальної вразливості населення; 4. Залежність соціальних програм від донорської підтримки.
Соціальні чинники (S)	Технологічні чинники (Т)
1. Зростання рівня соціального стресу та психологічної напруги в суспільстві; 2. Збереження стереотипів щодо домашнього насильства; 3. Низький рівень правової обізнаності окремих груп населення; 4. Підвищена вразливість внутрішньо переміщених осіб, жінок та дітей.	1. Розвиток електронних сервісів і платформ обліку звернень; 2. Можливість використання онлайн-каналів комунікації для звернень постраждалих; 3. Недостатній рівень цифрової інтеграції між установами; 4. Потреба у створенні єдиної інформаційної системи міжвідомчої взаємодії.

PEST-аналіз демонструє, що ефективність регіональної системи значною мірою залежить від макросередовищних чинників, які можуть як стимулювати розвиток системи, так і створювати додаткові виклики для її функціонування.

Сумарно оцінка ефективності міжвідомчої взаємодії та функціонування регіональної системи показує, що на Рівненщині існують як позитивні практики координації, так і виклики, які потребують подальшої уваги. Комплексний підхід, спрямований на інтеграцію соціальних, правових і медичних механізмів, здатен забезпечити більш ефективний захист постраждалих, підвищити рівень їхньої безпеки та сприяти сталому розвитку соціальної політики у сфері запобігання насильству та торгівлі людьми.

Висновки до другого розділу

У результаті проведеного дослідження встановлено, що в Рівненській області функціонує цілісна система запобігання та протидії домашньому насильству й торгівлі людьми, яка вибудована відповідно до чинного законодавства України та міжнародних стандартів у сфері захисту прав людини. До її реалізації залучені органи виконавчої влади, місцевого самоврядування, підрозділи Національної поліції, служби соціального захисту, освітні та медичні установи, спеціалізовані центри допомоги, а також громадські й міжнародні організації. Такий міжвідомчий формат дозволяє забезпечувати комплексне реагування на випадки насильства та експлуатації.

Аналіз статистичних показників за 2023–2025 роки свідчить про неоднозначну тенденцію розвитку ситуації. Попри зменшення кількості офіційно зареєстрованих випадків домашнього насильства у 2025 році, загальний рівень звернень до спеціалізованих служб залишається значним. Це може вказувати як на певну ефективність профілактичних і корекційних заходів, так і на те, що проблема продовжує існувати в прихованій формі. Водночас активність постраждалих у зверненні по допомогу свідчить про зростання поінформованості населення щодо доступних механізмів захисту та підвищення довіри до відповідних служб.

Структура звернень підтверджує, що найбільш уразливою категорією залишаються жінки, на яких припадає переважна частка випадків. Значною є також кількість дітей, які страждають як безпосередньо, так і опосередковано через насильницьку поведінку в сім'ї. Частка чоловіків серед постраждалих є

меншою, проте вона залишається стабільною, що свідчить про наявність проблеми незалежно від статі. Такий розподіл відображає соціальні особливості та усталені гендерні ролі, які впливають як на виникнення насильства, так і на готовність звертатися по допомогу.

Окремого розгляду потребує питання торгівлі людьми, яке в умовах воєнного стану набуває особливої актуальності. Переміщення населення, економічні труднощі, безробіття та психологічна нестабільність створюють підґрунтя для зростання ризиків потрапляння громадян у ситуації експлуатації. Хоча офіційно встановлених випадків менше, ніж випадків домашнього насильства, торгівля людьми характеризується високим рівнем прихованості, що ускладнює її виявлення. Важливо, що механізм надання статусу постраждалого та державної допомоги функціонує, що свідчить про наявність інституційних інструментів підтримки.

У регіоні активно застосовуються заходи реагування на випадки насильства, зокрема винесення термінових заборонних приписів, притягнення кривдників до відповідальності, ведення профілактичного обліку. Діють спеціалізовані служби підтримки — притулки, кризові кімнати, денні центри, мобільні бригади та служби консультування. Їхня робота спрямована на забезпечення безпеки постраждалих, надання психологічної та юридичної допомоги, соціальний супровід і тимчасове розміщення осіб, які опинилися в складних життєвих обставинах.

Разом із тим система має певні обмеження. Серед основних викликів — нестача фінансових і кадрових ресурсів, нерівномірний розвиток інфраструктури підтримки в громадах, потреба в покращенні обміну інформацією між суб'єктами взаємодії. Також актуальним залишається питання вдосконалення механізмів раннього виявлення випадків насильства та підвищення ефективності профілактичної роботи.

Проведений стратегічний аналіз показав, що сильними сторонами регіональної системи є нормативна визначеність, наявність спеціалізованих служб, міжвідомча співпраця та підтримка міжнародних партнерів. Водночас економічна нестабільність, воєнний стан і соціальна напруга створюють

додаткові ризики, які можуть негативно впливати на масштаби проблеми. Перспективи розвитку пов'язані з цифровізацією процесів, впровадженням сучасних інформаційних технологій, розширенням просвітницьких програм і підвищенням професійної підготовки фахівців.

Отже, система запобігання та протидії домашньому насильству й торгівлі людьми в Рівненській області демонструє поступовий розвиток і здатність адаптуватися до сучасних викликів. Вона забезпечує базовий рівень захисту постраждалих та створює умови для подальшого вдосконалення. Для підвищення її ефективності необхідно зміцнювати міжвідомчу координацію, розширювати ресурсну базу, удосконалювати профілактичні механізми та впроваджувати інноваційні підходи до роботи з постраждалими. Лише комплексний і системний підхід дозволить забезпечити належний рівень безпеки населення та ефективний захист прав людини в регіоні.

РОЗДІЛ 3

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КОМПЛЕКСНОЇ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАПОБІГАННЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ ТА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ (З АКЦЕНТОМ НА РІВНЕНСЬКУ ОБЛАСТЬ)

3.1. Ключові проблеми та бар'єри комплексної системи регулювання, а також потреби в інноваціях для ефективного виявлення та підтримки постраждалих

Проблематика домашнього насильства та торгівлі людьми в Україні набула особливої актуальності в умовах соціально-економічної нестабільності, воєнного стану, масових міграційних процесів та зростання рівня соціальної вразливості населення. Ефективність протидії цим явищам безпосередньо залежить від якості функціонування комплексної системи публічного регулювання, яка охоплює діяльність органів державної влади, місцевого самоврядування, правоохоронних структур, соціальних служб, закладів охорони здоров'я та громадських організацій [33-35].

Незважаючи на наявність спеціалізованої нормативно-правової бази, зокрема Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» та міжнародних зобов'язань у сфері боротьби з торгівлею людьми, практична реалізація державної політики залишається недостатньо результативною. Це обумовлено комплексом системних проблем, які мають інституційний, правовий, соціальний, ресурсний та інформаційний характер.

Одним із ключових бар'єрів є фрагментарність інституційної взаємодії. У системі публічного управління відсутній єдиний координуючий центр, який би забезпечував узгодженість дій між суб'єктами протидії насильству та торгівлі людьми. У Рівненській області, як і в більшості регіонів України, функції реагування розподілені між службами у справах дітей, центрами соціальних

служб, підрозділами Національної поліції, органами охорони здоров'я та громадськими організаціями. Такий розподіл повноважень часто не супроводжується належними механізмами міжвідомчої комунікації, що призводить до дублювання функцій, втрати інформації та несвоєчасного реагування на кризові випадки [42; 48].

Проблема ефективної координації на рівні територіальних громад залишається однією з найгостріших у системі запобігання та протидії домашньому насильству. В умовах децентралізації органи місцевого самоврядування отримали розширені повноваження у сфері соціального захисту населення, однак далеко не всі громади забезпечені достатніми фінансовими, кадровими та організаційними ресурсами для повноцінної реалізації відповідних програм. Це безпосередньо впливає на доступність і якість спеціалізованих послуг для постраждалих осіб.

У межах Рівненської області простежується виражена територіальна нерівномірність розвитку мережі спеціалізованих сервісів. Так, у Вараському районі, який об'єднує 8 територіальних громад, функціонує 5 спеціалізованих служб підтримки: дві — у місті Вараш, дві — у селищі Зарічне та одна — у селищі Володимирець. Відносно невелика кількість громад у поєднанні з наявною інфраструктурою дозволяє забезпечити більш концентровану підтримку, хоча послуги також зосереджені переважно в адміністративних центрах.

Інша ситуація спостерігається у Дубенському районі, до складу якого входить 19 територіальних громад, однак функціонує лише 4 спеціалізовані служби — у місті Дубно, а також у Варковицькій, Бокіймівській та Радивилівській громадах. Такий дисбаланс між кількістю громад і кількістю служб свідчить про обмежене покриття території спеціалізованою допомогою та створює додаткові труднощі для мешканців віддалених населених пунктів.

У Рівненському районі мережа сервісів є більш розвиненою: на 26 територіальних громад припадає 16 спеціалізованих служб підтримки. Прикладом комплексного підходу є Острозька міська територіальна громада, де функціонують денний центр, кризова кімната, спеціалізована служба та

мобільна бригада соціально-психологічної підтримки осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі. Така модель дозволяє забезпечувати повний цикл допомоги — від первинного реагування до тривалого соціального супроводу.

Сарненський район, що налічує 11 територіальних громад, має 8 спеціалізованих служб підтримки. У Рокитнівській територіальній громаді, як і в Острозькій, реалізовано розширений формат допомоги з наявністю денного центру, кризової кімнати, спеціалізованої служби та мобільної бригади. Це створює більш сприятливі умови для оперативного реагування та комплексного захисту постраждалих.

Окремо слід зазначити, що у місті Рівне функціонують два заклади обласного значення, які територіально розташовані в обласному центрі, проте надають послуги мешканцям усієї області. Вони виконують важливу компенсаторну функцію для громад, де спеціалізована інфраструктура є недостатньо розвиненою або відсутньою [42; 46].

Водночас у частині сільських і віддалених громад спеціалізовані послуги представлені переважно на базовому рівні — через центри надання соціальних послуг або структурні підрозділи соціального захисту. У таких громадах відсутні стаціонарні притулки, кризові кімнати чи денні центри, а допомога часто здійснюється шляхом перенаправлення постраждалих до сусідніх адміністративних центрів. Це ускладнює швидкість реагування, збільшує часові та транспортні витрати та може знижувати реальну доступність підтримки для найбільш уразливих категорій населення.

Таким чином, наявна територіальна диференціація у забезпеченні спеціалізованими сервісами обумовлює необхідність подальшого розвитку мережі підтримки саме в сільських громадах. Актуальним є посилення міжмуніципальної співпраці, раціональний розподіл ресурсів, а також активний розвиток мобільних форм надання допомоги, які здатні частково компенсувати відсутність стаціонарної інфраструктури та забезпечити більш рівний доступ до послуг для всіх жителів області.

Суттєвими залишаються й нормативно-правові проблеми. Хоча законодавство України передбачає комплекс заходів реагування на випадки домашнього насильства та торгівлі людьми, механізми їх практичного впровадження часто ускладнені надмірною бюрократизацією. Процедури оформлення статусу постраждалої особи, отримання соціальної допомоги та доступу до реабілітаційних послуг потребують значної кількості документів і тривалого часу на розгляд звернень. Це створює додаткові психологічні та адміністративні бар'єри для постраждалих, які перебувають у кризовому стані [23; 24].

Важливим чинником, що негативно впливає на ефективність системи регулювання, є соціально-культурний контекст. У багатьох громадах Рівненської області зберігаються традиційні уявлення про «приватний характер» сімейних конфліктів, що сприяє замовчуванню фактів домашнього насильства. Стигматизація постраждалих, страх втрати соціальних зв'язків і недовіра до правоохоронних органів знижують рівень звернення по допомогу. Аналогічні тенденції спостерігаються і у сфері протидії торгівлі людьми, де жертви часто не ідентифікують себе як постраждалих або бояться повідомляти про злочин через загрозу повторної експлуатації.

Ресурсні обмеження також становлять серйозний виклик. Недостатнє фінансування програм підтримки постраждалих призводить до дефіциту кризових кімнат, притулків та спеціалізованих центрів допомоги. У Рівненській області кількість таких установ не відповідає реальним потребам населення, особливо з урахуванням збільшення кількості внутрішньо переміщених осіб. Крім того, спостерігається нестача кваліфікованих кадрів, зокрема психологів, соціальних працівників та кризових консультантів [42].

Окрему увагу слід приділити інформаційним проблемам. Відсутність інтегрованих електронних реєстрів випадків домашнього насильства та торгівлі людьми ускладнює моніторинг ситуації та оцінку ефективності державних програм. Дані різних відомств часто не синхронізуються, що обмежує можливості стратегічного планування та прийняття управлінських рішень.

У цьому контексті актуалізується потреба у впровадженні інноваційних підходів до публічного регулювання. Одним із ключових напрямів є цифровізація процесів виявлення та підтримки постраждалих. Створення єдиних електронних платформ обміну інформацією між суб'єктами протидії насильству дозволить підвищити оперативність реагування та зменшити адміністративне навантаження на постраждалих.

Використання мобільних застосунків для екстреного звернення по допомогу, анонімних чат-ботів та онлайн-консультацій може стати ефективним інструментом для осіб, які не мають можливості звернутися до установ особисто. Для Рівненської області це особливо актуально з огляду на значну частку сільського населення та територіальну віддаленість окремих громад.

Перспективним напрямом є застосування аналітичних технологій та елементів штучного інтелекту для прогнозування ризиків і виявлення груп підвищеної вразливості. Аналіз статистичних даних, звернень на гарячі лінії та інформації соціальних служб дозволяє формувати превентивні заходи та спрямовувати ресурси у найбільш проблемні територіальні громади [42].

Інновації у сфері соціальної роботи також мають суттєве значення. Запровадження мультидисциплінарних команд, до складу яких входять соціальні працівники, психологи, юристи та представники правоохоронних органів, дозволяє забезпечити комплексний підхід до підтримки постраждалих. У Рівненській області доцільним є розвиток мобільних кризових бригад, які можуть оперативно реагувати на випадки домашнього насильства у віддалених населених пунктах.

Важливу роль відіграє підвищення професійної компетентності кадрів. Систематичне навчання працівників органів місцевого самоврядування, поліції та соціальних служб із використанням дистанційних освітніх платформ сприятиме формуванню єдиних стандартів реагування та покращенню якості надання послуг [42; 48].

Не менш важливим напрямом удосконалення системи є розвиток міжсекторального партнерства. Співпраця органів влади з громадськими організаціями, міжнародними донорами та приватним сектором дозволяє

залучати додаткові ресурси, впроваджувати пілотні проекти та масштабувати успішні практики. У Рівненській області позитивний ефект демонструють спільні програми соціального супроводу постраждалих, що реалізуються за участю неурядових організацій.

Таким чином, сучасна система публічного регулювання у сфері запобігання домашньому насильству та торгівлі людьми потребує комплексного вдосконалення, що має ґрунтуватися на інтеграції інституційних реформ, цифрових інновацій, розвитку кадрового потенціалу та активізації міжсекторальної співпраці. Реалізація зазначених напрямів сприятиме підвищенню ефективності виявлення постраждалих, забезпеченню доступності допомоги та формуванню сталих механізмів соціального захисту на регіональному рівні, зокрема у Рівненській області.

3.2. Інтеграція цифрових технологій та інформаційних кампаній у систему запобігання домашньому насильству й торгівлі людьми

Сучасний етап розвитку публічного управління характеризується активною цифровою трансформацією, яка охоплює всі сфери суспільного життя, зокрема систему соціального захисту та забезпечення прав людини [8]. У контексті запобігання домашньому насильству та торгівлі людьми інтеграція цифрових технологій і комунікаційних інструментів розглядається як один із ключових напрямів підвищення ефективності державної політики. Використання цифрових рішень дозволяє не лише оптимізувати процеси виявлення постраждалих та надання допомоги, але й суттєво розширити можливості превентивної роботи через інформаційно-просвітницькі кампанії.

Цифровізація системи публічного регулювання у сфері протидії насильству передбачає створення інтегрованих інформаційних платформ, які забезпечують взаємодію між органами державної влади, місцевого самоврядування, правоохоронними структурами та соціальними службами. В

Україні вже впроваджуються окремі елементи електронного врядування у соціальній сфері, проте їх функціонування часто має фрагментарний характер. Відсутність єдиного цифрового середовища обмежує можливості комплексного обліку випадків домашнього насильства та торгівлі людьми, а також ускладнює міжвідомчий обмін інформацією [41].

Для Рівненської області, яка характеризується значною часткою сільського населення та територіальною розгалуженістю громад, особливого значення набуває впровадження дистанційних форм надання соціальних послуг. Онлайн-платформи звернення по допомогу, електронні кабінети соціальних працівників та мобільні застосунки екстреного реагування дозволяють зменшити територіальні бар'єри та забезпечити оперативний доступ постраждалих до підтримки. Такі інструменти є особливо актуальними для жінок, дітей та внутрішньо переміщених осіб, які перебувають у підвищеній зоні ризику.

Одним із перспективних напрямів є створення єдиного електронного реєстру випадків домашнього насильства та торгівлі людьми на регіональному рівні з інтеграцією у національну систему. Такий реєстр має забезпечувати накопичення, аналіз та візуалізацію даних, що дозволить органам влади оперативно реагувати на зростання кількості випадків у конкретних громадах та коригувати регіональні програми профілактики [8; 43]. Крім того, використання цифрових аналітичних інструментів створює умови для прогнозування ризиків та виявлення соціальних груп, які потребують першочергової підтримки.

Важливу роль у цифровій трансформації системи підтримки постраждалих відіграє впровадження електронних сервісів. Мобільні застосунки з функцією «тривожної кнопки», геолокації та прямого зв'язку з екстреними службами можуть бути ефективним інструментом для оперативного реагування на випадки домашнього насильства. Анонімні чат-боти та онлайн-консультаційні сервіси сприяють зниженню психологічного бар'єру при зверненні по допомогу та дозволяють отримати первинну інформаційну підтримку без страху розголошення.

Одним із таких цифрових рішень є онлайн-застосунок «Крила», що розроблений для підтримки осіб, які постраждали від домашнього насильства. Додаток забезпечує низку функцій, орієнтованих на підвищення безпеки та доступності допомоги:

- **Функція «тривожної кнопки»**, яка дозволяє у разі небезпеки миттєво надіслати сигнал екстреним службам із зазначенням місцезнаходження;
- **Геолокація**, що передає координати користувача для пришвидшення реакції поліції або мобільних бригад соціально-психологічної допомоги;
- **Анонімний чат із фахівцями** — психологами, юристами та соціальними працівниками, який дає можливість отримати консультацію без розкриття персональних даних;
- **Інформаційні модулі**, що містять контакти служб підтримки, покрокові алгоритми дій у кризових ситуаціях та корисні поради щодо безпечної поведінки.

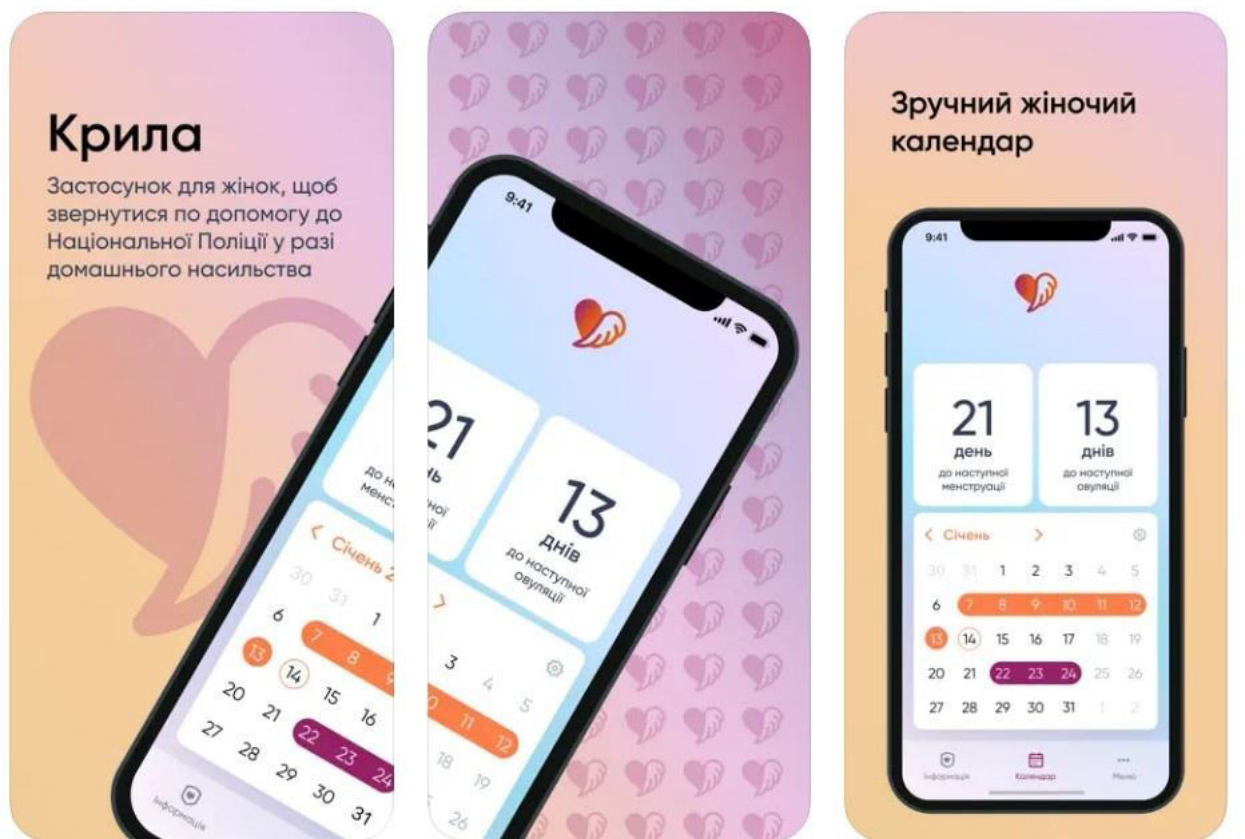

Рис. 3.1 Застосунок «Крила»

Застосунок «Крила» спрямований на створення безпечного цифрового середовища для того, щоб постраждалі могли швидко звернутися за підтримкою, мінімізувати ризики і відчувати підтримку в складних ситуаціях. Він доповнює існуючі онлайн-сервіси, зменшує бар'єри для звернення та робить механізми захисту більш доступними, особливо для тих, хто з різних причин не може або не хоче звертатися до традиційних інституцій.

Разом із цифровими технологіями важливе значення мають інформаційні кампанії як інструмент формування суспільної нетерпимості до насильства та підвищення рівня обізнаності населення. У системі публічного регулювання інформаційна політика виконує превентивну функцію, спрямовану на зміну соціальних установок і поведінкових моделей. Для Рівненської області доцільним є поєднання загальнонаціональних кампаній із локальними інформаційними ініціативами, які враховують специфіку територіальних громад.

Ефективні інформаційні кампанії повинні базуватися на принципах цільової комунікації та сегментації аудиторії. Окремі інформаційні продукти мають бути спрямовані на різні соціальні групи, зокрема молодь, сім'ї з дітьми, трудових мігрантів, внутрішньо переміщених осіб та представників сільських громад. Використання соціальних мереж, відеоконтенту, інтерактивних платформ та цифрової реклами дозволяє суттєво розширити охоплення аудиторії та підвищити ефективність просвітницької роботи [8; 48].

Особливу роль відіграють освітні цифрові платформи для підвищення професійної компетентності фахівців, задіяних у системі протидії домашньому насильству та торгівлі людьми. Онлайн-курси, вебінари, симуляційні тренінги та дистанційні програми підвищення кваліфікації сприяють формуванню єдиних стандартів реагування та забезпечують доступ до сучасних методик роботи. Для органів місцевого самоврядування Рівненської області такі інструменти є економічно доцільними та дозволяють охопити значну кількість працівників без додаткових витрат на очне навчання [12].

Водночас інтеграція цифрових технологій потребує вирішення низки проблем, пов'язаних із кібербезпекою та захистом персональних даних.

Інформація про постраждалих є особливо чутливою, тому впровадження електронних реєстрів і онлайн-сервісів має супроводжуватися розробкою чітких протоколів доступу, шифрування даних та контролю за їх використанням. Недотримання цих вимог може призвести до витоку інформації та повторної віктимізації постраждалих [8].

Окрему увагу необхідно приділяти проблемі цифрової нерівності. Частина населення, особливо у сільських громадах Рівненської області, має обмежений доступ до швидкісного інтернету та цифрових пристроїв. Це вимагає поєднання цифрових інструментів із традиційними формами роботи, зокрема через мобільні консультаційні пункти, виїзні соціальні служби та офлайн-інформаційні заходи.

Важливим аспектом цифрової трансформації є залучення громадських організацій та приватного сектору до розробки й впровадження технологічних рішень. Публічно-приватне партнерство дозволяє використовувати інноваційні підходи, залучати грантове фінансування та масштабувати успішні пілотні проекти. У Рівненській області доцільним є створення регіональних платформ співпраці, які об'єднуватимуть органи влади, ІТ-компанії та громадські ініціативи.

Таким чином, інтеграція цифрових технологій та інформаційних кампаній у систему запобігання домашньому насильству й торгівлі людьми є стратегічним напрямом удосконалення публічного регулювання. Комплексне поєднання електронних сервісів, аналітичних інструментів, освітніх платформ і комунікаційних стратегій створює передумови для підвищення ефективності превентивної роботи, своєчасного виявлення постраждалих та забезпечення доступності допомоги на регіональному рівні. Для Рівненської області реалізація зазначених підходів може стати основою формування сучасної, клієнтоорієнтованої системи соціального захисту, здатної оперативно реагувати на виклики та потреби населення.

3.3. Рекомендації щодо оновлення регіональної програми запобігання домашньому насильству та торгівлі людьми в Рівненській області

В умовах зростання соціальних ризиків, внутрішньої міграції населення та підвищеного навантаження на систему соціального захисту актуалізується потреба у модернізації регіональних програм протидії домашньому насильству та торгівлі людьми. Рівненська область, як прикордонний та транзитний регіон, має специфічні виклики, пов'язані з трудовою міграцією, внутрішнім переміщенням осіб та соціально-економічною диференціацією територіальних громад. Це зумовлює необхідність переходу від фрагментарних заходів до комплексної, системної та інноваційно орієнтованої регіональної політики [18; 26; 48]].

Оновлення регіональної програми має ґрунтуватися на принципах міжвідомчої координації, людиноцентричного підходу, доказовості управлінських рішень та цифрової трансформації. Передусім доцільно переглянути механізми стратегічного планування та запровадити програмно-цільовий підхід із чітко визначеними індикаторами результативності. Встановлення кількісних і якісних показників ефективності дозволить здійснювати регулярний моніторинг реалізації програми та своєчасно коригувати управлінські рішення [6; 8; 20-22].

Одним із ключових напрямів оновлення програми має стати посилення інституційної спроможності органів місцевого самоврядування. У Рівненській області значна частина територіальних громад не має спеціалізованих структурних підрозділів або відповідальних координаторів з питань протидії насильству. Доцільним є запровадження посади регіонального координатора програми на рівні області та відповідальних осіб у кожній громаді, що забезпечить вертикальну та горизонтальну інтеграцію управлінських процесів [42].

У Рівненській області вже реалізуються окремі регіональні та місцеві програми, спрямовані на запобігання домашньому насильству та протидію

торгівлі людьми. Їх зміст здебільшого орієнтований на проведення інформаційно-просвітницьких кампаній, забезпечення діяльності мобільних бригад соціально-психологічної допомоги, підтримку спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб, а також організацію міжвідомчої взаємодії. Разом із тим аналіз практики реалізації цих програм свідчить про нерівномірність їх фінансування в територіальних громадах, обмеженість кадрових ресурсів і відсутність єдиної системи оцінювання результативності заходів.

Окремі заходи з протидії торгівлі людьми впроваджуються у співпраці з правоохоронними органами, службами зайнятості та громадськими організаціями, зокрема в частині ідентифікації постраждалих осіб, надання їм статусу та забезпечення соціального супроводу. Проте існуючі програми часто мають реактивний характер і зосереджені переважно на подоланні наслідків уже вчинених правопорушень, тоді як профілактична складова, економічна реінтеграція постраждалих та системна робота з групами ризику потребують суттєвого посилення. Це підтверджує необхідність модернізації програмних документів із урахуванням сучасних викликів, ризиків внутрішньої та зовнішньої міграції й потреб територіальних громад області.

Важливим стратегічним напрямом удосконалення регіональної політики у сфері протидії домашньому насильству є системний розвиток інфраструктури підтримки постраждалих осіб. Регіональна програма повинна передбачати поетапне та збалансоване розширення мережі кризових кімнат, притулків, денних центрів і центрів соціально-психологічної допомоги з урахуванням реальних потреб територіальних громад та рівня їх забезпеченості відповідними сервісами. Особливої уваги потребують північні та сільські райони області, де доступ до спеціалізованої допомоги залишається обмеженим через значні відстані між населеними пунктами, недостатню транспортну інфраструктуру та дефіцит кадрових ресурсів.

Аналіз територіального розподілу спеціалізованих служб свідчить про наявність суттєвої диспропорції. Зокрема, у Дубенському районі, який об'єднує 19 територіальних громад, функціонує лише 4 спеціалізовані служби підтримки

постраждалих осіб. Це є найнижчим показником серед районів області та створює додаткові ризики для своєчасного отримання допомоги мешканцями віддалених населених пунктів. Обмежена кількість сервісів у поєднанні з великою територією району зумовлює потребу в пріоритетному розвитку інфраструктури саме в цьому регіоні — шляхом створення нових кризових кімнат, розширення можливостей центрів надання соціальних послуг та відкриття окремих спеціалізованих підрозділів у громадах, де вони наразі відсутні [42; 46].

Важливо, щоб розвиток інфраструктури здійснювався не лише кількісно, а й якісно. Це передбачає облаштування безпечних приміщень, забезпечення конфіденційності перебування постраждалих, створення умов для тимчасового проживання з дітьми, а також укомплектування служб фахівцями — психологами, соціальними працівниками, юристами. Доцільним є також запровадження стандартів міжвідомчої взаємодії між службами соціального захисту, поліцією, закладами охорони здоров'я та освітніми установами для забезпечення комплексного супроводу постраждалих.

Окремим напрямом має стати створення та розширення мережі мобільних кризових бригад, які зможуть оперативно реагувати на випадки домашнього насильства у віддалених громадах, де відсутні стаціонарні спеціалізовані служби. Такі бригади забезпечують виїзну соціально-психологічну допомогу, первинну оцінку потреб постраждалих, кризове консультування, а за необхідності — організацію безпечного переміщення до притулку або кризової кімнати. Для Дубенського району розвиток мобільних форм роботи є особливо актуальним, оскільки дозволяє частково компенсувати нестачу стаціонарної інфраструктури та мінімізувати часові витрати на реагування.

Крім того, доцільним є впровадження механізмів міжмуніципального співробітництва, коли кілька громад спільно фінансують функціонування притулку або мобільної бригади. Такий підхід сприятиме раціональному використанню ресурсів та забезпечить більш рівномірний доступ до послуг у межах району. В умовах обмеженого фінансування важливо також залучати

державні субвенції, міжнародні грантові програми та партнерські ініціативи громадських організацій.

Таким чином, розвиток інфраструктури підтримки постраждалих має здійснюватися на основі принципу територіальної справедливості та адресності. Пріоритетне посилення мережі спеціалізованих служб у Дубенському районі, розширення мобільних форм допомоги та зміцнення міжвідомчої співпраці дозволять підвищити доступність і ефективність реагування на випадки домашнього насильства, скоротити час надання допомоги та забезпечити реальний захист прав і безпеки постраждалих осіб.

У контексті цифрової трансформації регіональна програма має включати створення єдиної інформаційної платформи обліку випадків домашнього насильства та торгівлі людьми на рівні області. Інтеграція цієї платформи з національними реєстрами дозволить забезпечити прозорість процесів, підвищити якість статистичного обліку та покращити аналітичну підтримку управлінських рішень. Окремим напрямом має стати впровадження електронних сервісів для постраждалих, зокрема онлайн-запису на консультації, дистанційного супроводу та доступу до інформаційних ресурсів [8].

Значну увагу в межах реалізації регіональної програми необхідно приділити кадровому забезпеченню та професійній підготовці фахівців, які безпосередньо працюють із постраждалими від домашнього насильства та насильства за ознакою статі. Ефективність будь-якої інфраструктури підтримки значною мірою залежить не лише від кількості створених служб, а й від рівня компетентності працівників, їх здатності діяти швидко, етично та відповідно до чинних стандартів.

Доцільно передбачити системну модель регулярного підвищення кваліфікації для працівників соціальних служб, центрів надання соціальних послуг, мобільних бригад, притулків, правоохоронних органів, закладів охорони здоров'я та освіти. Навчання має охоплювати питання ідентифікації випадків насильства, алгоритмів міжвідомчої взаємодії, оцінки ризиків повторного насильства, особливостей роботи з дітьми-свідками, особами з інвалідністю, внутрішньо переміщеними особами та іншими вразливими групами. Окремий

акцент варто зробити на формуванні навичок ненасильницької комунікації, кризового консультування, роботи з травмою та запобігання професійному вигоранню.

Використання дистанційних навчальних платформ, онлайн-курсів та сертифікаційних програм дозволить забезпечити безперервність навчання, охопити фахівців із віддалених громад та сформувати єдині професійні стандарти реагування. Запровадження обов'язкової сертифікації або періодичної атестації працівників, які працюють із постраждалими, сприятиме підвищенню якості послуг і мінімізації ризиків повторної травматизації клієнтів через непрофесійні дії.

Важливим елементом кадрового забезпечення має стати розроблення чітких протоколів міжвідомчої взаємодії та їх відпрацювання під час спільних тренінгів і моделювання кризових ситуацій. Проведення міжсекторальних навчань із залученням представників соціальних служб, поліції, медичних закладів і органів місцевого самоврядування дозволить сформувати узгоджені алгоритми дій та підвищити ефективність координації на практиці.

Не менш актуальним є питання кадрової спроможності громад, особливо сільських та територіально віддалених. У таких громадах часто спостерігається поєднання кількох функцій одним спеціалістом, що збільшує навантаження та знижує якість індивідуального супроводу постраждалих. У зв'язку з цим регіональна програма має передбачати механізми стимулювання залучення фахівців — зокрема, через фінансові доплати, можливості професійного зростання, участь у грантових проєктах та створення умов для дистанційної супервізії.

Окрему увагу доцільно приділити впровадженню системи професійної супервізії та психологічної підтримки самих працівників. Робота з випадками насильства пов'язана з високим рівнем емоційного навантаження, що може призводити до вигорання, зниження мотивації та професійних помилок. Регулярні супервізійні зустрічі, групи підтримки та можливість отримання

індивідуальної психологічної допомоги сприятимуть збереженню професійної стійкості кадрів.

Таким чином, комплексний підхід до кадрового забезпечення — що поєднує системне навчання, сертифікацію, міжвідомчу координацію, стимулювання залучення фахівців та професійну підтримку — є необхідною умовою підвищення якості надання послуг постраждалим. Формування єдиних стандартів реагування та розвиток кадрового потенціалу дозволять зменшити ризики помилок у роботі з вразливими категоріями населення та забезпечити більш ефективний, чутливий і професійний захист прав постраждалих осіб.

Окремим блоком регіональної програми має стати розвиток превентивних заходів. Інформаційно-просвітницькі кампанії доцільно реалізовувати на основі сегментації цільових груп, з урахуванням вікових, соціальних та територіальних особливостей населення області. Для молоді ефективними є цифрові формати комунікації, зокрема соціальні мережі, відеоплатформи та інтерактивні освітні ресурси. Для сільських громад доцільним є поєднання онлайн-інструментів з офлайн-заходами, такими як тематичні зустрічі, тренінги та інформаційні сесії у закладах освіти та культури [6; 43].

У сфері протидії торгівлі людьми важливо посилити співпрацю з центрами зайнятості, міграційними службами та прикордонними підрозділами. Регіональна програма має передбачати системну роботу з інформування населення про безпечне працевлаштування, ризики нелегальної міграції та механізми отримання допомоги у разі експлуатації. Для Рівненської області, яка характеризується високим рівнем трудової міграції, ці заходи мають стратегічне значення [22].

Фінансове забезпечення програми потребує оптимізації шляхом диверсифікації джерел фінансування. Окрім коштів обласного та місцевих бюджетів, доцільно активніше залучати грантові ресурси міжнародних організацій, кошти соціально відповідального бізнесу та механізми публічно-приватного партнерства. Такий підхід дозволить реалізовувати інноваційні проекти та масштабувати успішні практики без суттєвого навантаження на бюджет.

Важливим елементом оновленої програми має стати система моніторингу та оцінки ефективності. Доцільно запровадити регулярну публічну звітність про результати реалізації заходів, проведення соціологічних досліджень рівня обізнаності населення та незалежний аудит програмних рішень. Це сприятиме підвищенню прозорості управління та довіри громадськості до діяльності органів влади.

Таким чином, оновлення регіональної програми запобігання домашньому насильству та торгівлі людьми в Рівненській області має здійснюватися на основі комплексного підходу, що поєднує інституційні реформи, цифрову трансформацію, розвиток кадрового потенціалу та активну комунікаційну політику. Реалізація запропонованих рекомендацій дозволить підвищити ефективність публічного регулювання, забезпечити доступність допомоги для постраждалих та сформувати стійку систему превенції соціально небезпечних явищ на регіональному рівні.

Висновки до третього розділу

Проведене дослідження дозволило встановити, що система публічного регулювання у сфері запобігання домашньому насильству та торгівлі людьми в Рівненській області функціонує в умовах підвищеного соціального навантаження, зумовленого воєнним станом, внутрішньою міграцією населення, економічною нестабільністю та зростанням рівня соціальної вразливості. Незважаючи на сформовану нормативно-правову базу та наявність мережі спеціалізованих служб, система потребує структурного оновлення, що має охоплювати інституційний, цифровий, кадровий, фінансовий та комунікаційний виміри.

У межах розділу було виявлено низку системних бар'єрів, які стримують ефективність публічного регулювання. До них належать фрагментарність міжвідомчої взаємодії, територіальна нерівномірність розвитку інфраструктури підтримки, недостатня кадрова спроможність окремих громад, обмеженість ресурсного забезпечення та відсутність єдиного інформаційного середовища для обліку й аналізу випадків. Особливої уваги потребують сільські та віддалені

територіальні громади, де доступ до спеціалізованих послуг є ускладненим через інфраструктурні та логістичні фактори.

Ключовим напрямом удосконалення визначено цифровізацію системи публічного управління. Створення єдиного регіонального електронного реєстру випадків домашнього насильства та торгівлі людьми з інтеграцією до національних баз даних має стати основою для формування доказової політики. Такий реєстр забезпечить систематизований збір, зберігання та аналіз інформації, дозволить здійснювати моніторинг динаміки випадків у розрізі територіальних громад, своєчасно виявляти зони підвищеного ризику та приймати обґрунтовані управлінські рішення. Крім того, інтеграція цифрових інструментів сприятиме прозорості процесів, мінімізації дублювання функцій між установами та підвищенню оперативності реагування.

Водночас цифрова трансформація має супроводжуватися впровадженням чітких протоколів захисту персональних даних, механізмів контролю доступу до інформації та систем кібербезпеки. У сфері протидії насильству будь-яке порушення конфіденційності може спричинити повторну віктимізацію постраждалих, тому безпечність цифрових сервісів є критично важливою умовою їх ефективності. Паралельно необхідно враховувати проблему цифрової нерівності та забезпечувати поєднання електронних сервісів із традиційними формами соціальної роботи.

Важливим результатом дослідження стало обґрунтування необхідності оновлення регіональних програм на засадах програмно-цільового підходу. Чітке визначення стратегічних цілей, завдань, індикаторів результативності та механізмів оцінювання дозволить перейти від формального виконання заходів до управління, орієнтованого на досягнення конкретних соціальних результатів. Регулярний моніторинг, публічна звітність та проведення незалежної оцінки ефективності програм сприятимуть підвищенню довіри громадськості та прозорості управлінських процесів.

Суттєве значення має розвиток інституційної спроможності територіальних громад. Запровадження системи регіональної координації, визначення відповідальних осіб у громадах, розвиток міжмуніципального

співробітництва та мобільних форм надання допомоги дозволять зменшити територіальні диспропорції у доступі до послуг. Пріоритетне посилення інфраструктури підтримки у районах із найменшим покриттям спеціалізованими службами сприятиме формуванню більш збалансованої регіональної моделі реагування.

Не менш важливим є розвиток кадрового потенціалу системи. Систематичне підвищення кваліфікації фахівців, впровадження єдиних стандартів реагування, міжвідомчі тренінги та супервізія мають стати невід'ємними складовими регіональної політики. Формування професійної, стійкої та мотивованої команди спеціалістів забезпечить якісну та етично виважену роботу з постраждалими особами.

Окремий акцент у розділі зроблено на посиленні превентивної складової політики. Інформаційні кампанії, спрямовані на формування нульової толерантності до насильства, підвищення обізнаності щодо ризиків торгівлі людьми та популяризацію механізмів отримання допомоги, повинні реалізовуватися з урахуванням особливостей різних соціальних груп. Поєднання цифрових каналів комунікації з локальними ініціативами на рівні громад дозволить забезпечити ширше охоплення населення.

Отже, удосконалення комплексної системи публічного регулювання у сфері запобігання домашньому насильству та торгівлі людьми в Рівненській області має здійснюватися на основі інтегрованого підходу. Поєднання інституційних реформ, створення єдиного електронного реєстру, впровадження цифрових сервісів, модернізації регіональних програм, розвитку інфраструктури підтримки та зміцнення кадрового потенціалу формує стратегічну основу для побудови сучасної, клієнтоорієнтованої та ефективної системи соціального захисту. Реалізація запропонованих напрямів сприятиме підвищенню рівня виявлення постраждалих, забезпеченню своєчасної допомоги та формуванню стійких механізмів профілактики соціально небезпечних явищ на регіональному рівні.

ВИСНОВКИ

У результаті комплексного теоретико-методологічного та прикладного дослідження встановлено, що домашнє насильство і торгівля людьми є складними соціально-правовими феноменами, які мають системний характер, відзначаються високим рівнем латентності та безпосередньо впливають на стан соціальної безпеки держави. Їх природа поєднує кримінально-правові, соціально-економічні, психологічні, демографічні та управлінські чинники, що зумовлює необхідність формування інтегрованої моделі публічного регулювання. Ефективна державна політика у цій сфері повинна охоплювати не лише механізми реагування та притягнення винних до відповідальності, а й системну профілактику, ранню ідентифікацію ризиків, ресоціалізацію постраждалих та довгострокову підтримку.

Дослідження показало, що в Україні сформовано правові засади комплексного підходу до вирішення зазначених проблем, зокрема на основі Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» та Закон України «Про протидію торгівлі людьми». Їх реалізація відбувається з урахуванням міжнародних стандартів, насамперед положень Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству, що сприяло запровадженню гендерно чутливого та людиноцентричного підходів. Гармонізація національного законодавства з міжнародними нормами посилила інституційні гарантії захисту прав постраждалих, розширила спектр спеціалізованих соціальних послуг і створила передумови для розвитку міждержавної співпраці у протидії транснаціональним формам експлуатації.

Водночас доведено, що наявність нормативної бази не є достатньою умовою для досягнення високої результативності. Практична ефективність політики значною мірою залежить від інституційної спроможності органів публічної влади, належного фінансового забезпечення, професійної підготовки кадрів і налагодженої міжвідомчої взаємодії. Формування дієвих координаційних механізмів, запровадження спільних протоколів реагування, розвиток кейс-менеджменту та інтеграція інформаційних ресурсів визначені як ключові умови підвищення ефективності управління у цій сфері.

Регіональний аналіз на прикладі Рівненської області дозволив встановити, що в області функціонує відносно цілісна система запобігання та протидії домашньому насильству й торгівлі людьми. До її реалізації залучені органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підрозділи Національної поліції, служби соціального захисту, освітні та медичні заклади, спеціалізовані установи підтримки, а також громадські та міжнародні організації. Такий міжвідомчий формат забезпечує комплексне реагування на випадки насильства та експлуатації, однак потребує подальшого вдосконалення в частині координації, інформаційного обміну та рівномірності розвитку інфраструктури в громадах.

Аналіз статистичних показників за 2023–2025 роки засвідчив суперечливу динаміку: зниження кількості офіційно зареєстрованих випадків не завжди відображає реальний стан проблеми, що пояснюється її латентністю та соціальними бар'єрами звернення по допомогу. Разом із тим зростання рівня звернень до спеціалізованих служб свідчить про підвищення поінформованості населення та довіри до інституцій підтримки. Структура постраждалих підтверджує гендерну асиметрію проблеми, водночас демонструючи її універсальний характер незалежно від віку чи статі.

Встановлено, що в умовах воєнного стану, внутрішнього переміщення населення, економічної нестабільності та соціальної напруги ризику насильства й експлуатації зростають. Це актуалізує потребу у зміцненні превентивної складової державної політики, розвитку програм соціально-економічної підтримки вразливих груп населення та посиленні інформаційно-просвітницької роботи.

Обґрунтовано, що стратегічним напрямом модернізації системи публічного регулювання є її цифрова трансформація. Створення єдиного регіонального електронного реєстру випадків домашнього насильства та торгівлі людьми з інтеграцією до національних інформаційних ресурсів дозволить забезпечити доказовість управлінських рішень, своєчасний моніторинг ризиків і підвищення прозорості діяльності суб'єктів взаємодії. Одночасно необхідним є запровадження дієвих механізмів захисту

персональних даних, кібербезпеки та дотримання принципів конфіденційності, щоб уникнути повторної віктимізації постраждалих.

Перспективи подальшого розвитку системи пов'язані з переходом до програмно-цільового підходу, чітким визначенням індикаторів результативності, проведенням регулярного моніторингу та незалежної оцінки ефективності регіональних програм. Посилення кадрового потенціалу, розширення мережі спеціалізованих служб, впровадження мобільних форм надання допомоги, активізація партнерства з громадськими й міжнародними організаціями сприятимуть формуванню більш стійкої та адаптивної моделі управління.

Таким чином, формування ефективної системи публічного регулювання у сфері запобігання домашньому насильству та торгівлі людьми вимагає інтегрованого, системного й інноваційно орієнтованого підходу. Поєднання нормативного вдосконалення, інституційного зміцнення, цифровізації управлінських процесів і розвитку превентивної політики створює стратегічні передумови для підвищення рівня соціальної безпеки, зміцнення довіри громадян до органів влади та забезпечення реального захисту прав людини на національному й регіональному рівнях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984. – № 51. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
3. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25–26. – Ст. 131. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
4. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – Ст. 19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
5. Про громадські об'єднання: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 1. – Ст. 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>
6. Про державні цільові програми: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 25. – Ст. 352. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-15#Text>
7. Про Державну прикордонну службу України: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 27. – Ст. 208. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15#Text>
8. Про електронні довірчі послуги: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 45. – Ст. 400. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>
9. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 52. – Ст. 561. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>
10. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2018. – № 5. – Ст. 35. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>

11. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
12. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
13. Про охорону дитинства: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 41. – Ст. 204. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>
14. Про протидію торгівлі людьми: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 19–20. – Ст. 173. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17#Text>
15. Про ратифікацію Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2022. – № 30. – Ст. 231. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2319-20#Text>
16. Про соціальні послуги: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2019. – № 18. – Ст. 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>
17. Деякі питання Національної соціальної сервісної служби України: постанова Кабінету Міністрів України від 26.08.2020 № 783. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/783-2020-%D0%BF#Text>
18. Про затвердження Державної цільової соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2025 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.06.2023 № 496-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/496-2023-%D1%80#Text>
19. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України: постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 878. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF#Text>
20. Про затвердження Положення про Міністерство соціальної політики України: постанова Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 № 423. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/423-2015-%D0%BF#Text>

21. Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству: постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 658. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/658-2018-%D0%BF#Text>
22. Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів у сфері протидії торгівлі людьми: постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2012 № 783. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/783-2012-%D0%BF#Text>
23. Про затвердження Порядку встановлення статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми: постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.2012 № 417. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/417-2012-%D0%BF#Text>
24. Про затвердження Порядку виплати одноразової матеріальної допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми: постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.2012 № 660. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2012-%D0%BF#Text>
25. Про утворення консультативно-дорадчого органу з питань сім'ї, гендерної рівності та протидії насильству: постанова Кабінету Міністрів України від 05.09.2007 № 1087. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-2007-%D0%BF#Text>
26. Питання Державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2025 року: постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2021 № 145. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/145-2021-%D0%BF#Text>
27. Про внесення змін до Положення про Державну службу зайнятості: наказ Міністерства економіки України від 22.10.2021 № 791-21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1402-21#n19>
28. Про затвердження типової програми для кривдників: наказ Міністерства соціальної політики України від 01.10.2018 № 1434. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1222-18#Text>
29. Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності: міжнародний документ від 15.11.2000 (ратифікована Законом України від

04.02.2004 № 1433-IV). URL:
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789#Text

30. Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми: міжнародний документ від 16.05.2005. URL:
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_858#Text

31. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству: міжнародний документ від 11.05.2011. URL:
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-11#Text

32. Протокол про попередження та припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї, що доповнює Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності: міжнародний документ від 15.11.2000. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_791#Text

33. Бандурка О. М. Публічне управління у сфері соціального захисту населення: монографія. – Київ: Юрінком Інтер, 2020. – 312 с.

34. Бондаренко І. П. Публічне управління соціальною політикою: навч. посіб. – Київ: Юрінком Інтер, 2020. – 284 с.

35. Іваненко О. А. Міжвідомча взаємодія у соціальній політиці: монографія. – Київ, 2021. – 256 с.

36. Іваненко О. В. Соціальний захист постраждалих від домашнього насильства: проблеми та перспективи: монографія. – Київ: КНЕУ, 2020. – 298 с.

37. Ковальчук Л. І. Соціальні механізми протидії домашньому насильству в Україні: монографія. – Львів, 2021. – 276 с.

38. Ковальчук Л. І. Соціальні послуги у сфері запобігання насильству: навч. посіб. – Львів, 2019. – 240 с.

39. Савченко О. Ю. Соціальна робота з постраждалими від насильства: монографія. – Харків, 2020. – 265 с.

40. Сидоренко В. П., Ковальчук Н. І. Торгівля людьми в Україні: аналіз та стратегія протидії: монографія. – Харків : ХНУ, 2021. – 310 с.

41. Сидоренко М. П. Превенція домашнього насильства: монографія. – Харків, 2020. – 248 с.
42. Департамент соціальної політики Рівненської обласної державної адміністрації: офіційний вебсайт. URL: <https://www.rv.gov.ua/>
43. Міністерство соціальної політики України: офіційний вебпортал. URL: <https://www.msp.gov.ua/>
44. Міжнародна організація з міграції в Україні: офіційний сайт. URL: <https://ukraine.iom.int/uk>
45. Національна поліція України. Статистичні дані щодо випадків домашнього насильства та торгівлі людьми. URL: <https://www.npu.gov.ua/>
46. Національна соціальна сервісна служба України: офіційний вебпортал. URL: <https://nssu.gov.ua/>
47. Офіс Генерального прокурора України: офіційний сайт. URL: <https://www.gp.gov.ua/>
48. Документи Рівненської обласної військової адміністрації у сфері запобігання та потидії домашньому насильству та торгівлі людьми. Офіційний сайт. URL: <https://www.rv.gov.ua/>
49. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: офіційний сайт. URL: <https://ombudsman.gov.ua/uk>

ДОДАТКИ

Додаток А

**Розпорядження голови обласної державної адміністрації
від 13 травня 2021 року № 363**

4. Виконавчим комітетам сільських, селищних, міських рад територіальних громад забезпечити реалізацію Програми, про що інформувати районні державні адміністрації щопівроку до 10 числа місяця, що настає за звітним періодом.

5. Районним державним адміністраціям, структурним підрозділам обласної державної адміністрації, територіальним органам міністерств та інших центральних органів виконавчої влади про хід виконання Програми інформувати департамент розвитку адміністративних послуг, соціальної, молодіжної політики та спорту облдержадміністрації щопівроку до 15 числа місяця, що настає за звітним періодом.

6. Департаменту розвитку адміністративних послуг, соціальної, молодіжної політики та спорту облдержадміністрації узагальнену інформацію про хід виконання Програми подавати облдержадміністрації щопівроку до 20 числа місяця, що настає за звітним періодом.

7. Визнати таким, що втратило чинність, розпорядження голови обласної державної адміністрації від 27 грудня 2019 року № 1073 "Про план заходів щодо реалізації в Рівненській області Закону України "Про запобігання та протидію домашньому насильству" на 2020 – 2022 роки".

8. Контроль за виконанням розпорядження покласти на заступника голови облдержадміністрації Людмилу Шатковську.

Голова адміністрації Віталій КОВАЛЬ

**РІВНЕНСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
РОЗПОРЯДЖЕННЯ
голови обласної державної адміністрації**

13 травня 2021 року № 364

Про Обласну соціальну програму запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2025 року

Відповідно до пункту 6 частини першої статті 13, пункту 1 статті 17 Закону України "Про місцеві державні адміністрації", Закону України "Про запобігання та протидію домашньому насильству", Закону України від 21 вересня 2020 року № 398 "Про невідкладні заходи із запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, захисту прав осіб, які постраждали від такого насильства", на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2021 року № 145 "Питання Державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2025 року", з метою підвищення ефективності взаємодії центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, громадськості, удосконалення механізму запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі в умовах децентралізації з урахуванням міжнародних стандартів:

1. Схвалити Обласну соціальну програму запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2025 року (далі - Програма), що додається.
2. Департаменту розвитку адміністративних послуг, соціальної, молодіжної політики та спорту облдержадміністрації подати Програму обласній раді на затвердження в установленому порядку.
3. Районним державним адміністраціям, виконавчим комітетам сільських, селищних, міських рад територіальних громад розробити в місячний строк відповідні програми та забезпечити їх затвердження в установленому порядку.

Додаток Б

Розпорядження голови обласної державної адміністрації — начальника
обласної військової адміністрації від 28 серпня 2023 року № 399

2

5. Департаменту соціальної політики обласної державної адміністрації узагальнену інформацію про стан виконання Програми подати обласній державній адміністрації – обласній військовій адміністрації щокварталу до 16 числа місяця, що настає за звітним періодом.

6. Контроль за виконанням цього розпорядження покласти на заступника голови обласної державної адміністрації Людмилу Шатковську.

Начальник обласної військової адміністрації
Віталій КОВАЛЬ

РІВНЕНСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
РІВНЕНСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ

Р О З П О Р Я Д Ж Е Н Н Я
голови обласної державної адміністрації -
начальника обласної військової адміністрації

28 серпня 2023 року № 399

Про затвердження Обласної
програми протидії торгівлі
людьми на період до 2025 року
в Рівненській області

На підставі статей 6, 41 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», Закону України «Про правовий режим воєнного стану», «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні», Указів Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» (зі змінами), від 24 лютого 2022 року № 68/2022 «Про утворення військових адміністрацій», розпорядження Кабінету Міністрів України від 02 червня 2023 року № 496-р «Про затвердження Державної цільової соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2025 року», постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2022 року № 252 «Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів у період воєнного стану» (зі змінами):

1. Затвердити Обласну програму протидії торгівлі людьми на період до 2025 року в Рівненській області (далі – Програма), що додається.
2. Районним військовим (державним) адміністраціям, виконавчим комітетам сільських, селищних, міських рад розробити в місячний строк відповідні Програми та забезпечити їх затвердження в установленому порядку.
3. Виконавчим комітетам сільських, селищних, міських рад територіальних громад про стан виконання Програми інформувати районні військові (державні) адміністрації щокварталу до 07 числа місяця, що настає за звітним періодом.
4. Структурним підрозділом обласної державної адміністрації, районним військовим (державним) адміністраціям про стан виконання Програми інформувати департамент соціальної політики обласної державної адміністрації щокварталу до 10 числа місяця, що настає за звітним періодом.

Додаток В

Загальна кількість спеціалізованих служб в Україні

Спеціалізовані служби підтримки осіб, постраждалих від збройного насильства та насильства за ознаками сексуальної орієнтації та статі									
№	Назва служби	Місцезнаходження (адреса)	Відомості про засновника	Відомості про засновника (адреса)	Відомості про засновника (адреса)	Відомості про засновника (адреса)	Відомості про засновника (адреса)	Відомості про засновника (адреса)	Відомості про засновника (адреса)
1	Відомості	4	6	5	11	12	1	0	0
2	Відомості	5	6	6	12	42	0	0	0
3	Відомості	7	6	6	12	42	0	0	0
4	Відомості	8	6	6	12	42	0	0	0
5	Відомості	9	6	6	12	42	0	0	0
6	Відомості	10	6	6	12	42	0	0	0
7	Відомості	11	6	6	12	42	0	0	0
8	Відомості	12	6	6	12	42	0	0	0
9	Відомості	13	6	6	12	42	0	0	0
10	Відомості	14	6	6	12	42	0	0	0
11	Відомості	15	6	6	12	42	0	0	0
12	Відомості	16	6	6	12	42	0	0	0
13	Відомості	17	6	6	12	42	0	0	0
14	Відомості	18	6	6	12	42	0	0	0
15	Відомості	19	6	6	12	42	0	0	0
16	Відомості	20	6	6	12	42	0	0	0
17	Відомості	21	6	6	12	42	0	0	0
18	Відомості	22	6	6	12	42	0	0	0
19	Відомості	23	6	6	12	42	0	0	0
20	Відомості	24	6	6	12	42	0	0	0
21	Відомості	25	6	6	12	42	0	0	0
22	Відомості	26	6	6	12	42	0	0	0
23	Відомості	27	6	6	12	42	0	0	0
24	Відомості	28	6	6	12	42	0	0	0
25	Відомості	29	6	6	12	42	0	0	0
26	Відомості	30	6	6	12	42	0	0	0
27	Відомості	31	6	6	12	42	0	0	0
28	Відомості	32	6	6	12	42	0	0	0
29	Відомості	33	6	6	12	42	0	0	0
30	Відомості	34	6	6	12	42	0	0	0
31	Відомості	35	6	6	12	42	0	0	0
32	Відомості	36	6	6	12	42	0	0	0
33	Відомості	37	6	6	12	42	0	0	0
34	Відомості	38	6	6	12	42	0	0	0
35	Відомості	39	6	6	12	42	0	0	0
36	Відомості	40	6	6	12	42	0	0	0
37	Відомості	41	6	6	12	42	0	0	0
38	Відомості	42	6	6	12	42	0	0	0
39	Відомості	43	6	6	12	42	0	0	0
40	Відомості	44	6	6	12	42	0	0	0
41	Відомості	45	6	6	12	42	0	0	0
42	Відомості	46	6	6	12	42	0	0	0
43	Відомості	47	6	6	12	42	0	0	0
44	Відомості	48	6	6	12	42	0	0	0
45	Відомості	49	6	6	12	42	0	0	0
46	Відомості	50	6	6	12	42	0	0	0
47	Відомості	51	6	6	12	42	0	0	0
48	Відомості	52	6	6	12	42	0	0	0
49	Відомості	53	6	6	12	42	0	0	0
50	Відомості	54	6	6	12	42	0	0	0
51	Відомості	55	6	6	12	42	0	0	0
52	Відомості	56	6	6	12	42	0	0	0
53	Відомості	57	6	6	12	42	0	0	0
54	Відомості	58	6	6	12	42	0	0	0
55	Відомості	59	6	6	12	42	0	0	0
56	Відомості	60	6	6	12	42	0	0	0
57	Відомості	61	6	6	12	42	0	0	0
58	Відомості	62	6	6	12	42	0	0	0
59	Відомості	63	6	6	12	42	0	0	0
60	Відомості	64	6	6	12	42	0	0	0
61	Відомості	65	6	6	12	42	0	0	0
62	Відомості	66	6	6	12	42	0	0	0
63	Відомості	67	6	6	12	42	0	0	0
64	Відомості	68	6	6	12	42	0	0	0
65	Відомості	69	6	6	12	42	0	0	0
66	Відомості	70	6	6	12	42	0	0	0
67	Відомості	71	6	6	12	42	0	0	0
68	Відомості	72	6	6	12	42	0	0	0
69	Відомості	73	6	6	12	42	0	0	0
70	Відомості	74	6	6	12	42	0	0	0
71	Відомості	75	6	6	12	42	0	0	0
72	Відомості	76	6	6	12	42	0	0	0
73	Відомості	77	6	6	12	42	0	0	0
74	Відомості	78	6	6	12	42	0	0	0
75	Відомості	79	6	6	12	42	0	0	0
76	Відомості	80	6	6	12	42	0	0	0
77	Відомості	81	6	6	12	42	0	0	0
78	Відомості	82	6	6	12	42	0	0	0
79	Відомості	83	6	6	12	42	0	0	0
80	Відомості	84	6	6	12	42	0	0	0
81	Відомості	85	6	6	12	42	0	0	0
82	Відомості	86	6	6	12	42	0	0	0
83	Відомості	87	6	6	12	42	0	0	0
84	Відомості	88	6	6	12	42	0	0	0
85	Відомості	89	6	6	12	42	0	0	0
86	Відомості	90	6	6	12	42	0	0	0
87	Відомості	91	6	6	12	42	0	0	0
88	Відомості	92	6	6	12	42	0	0	0
89	Відомості	93	6	6	12	42	0	0	0
90	Відомості	94	6	6	12	42	0	0	0
91	Відомості	95	6	6	12	42	0	0	0
92	Відомості	96	6	6	12	42	0	0	0
93	Відомості	97	6	6	12	42	0	0	0
94	Відомості	98	6	6	12	42	0	0	0
95	Відомості	99	6	6	12	42	0	0	0
96	Відомості	100	6	6	12	42	0	0	0
97	Відомості	101	6	6	12	42	0	0	0
98	Відомості	102	6	6	12	42	0	0	0
99	Відомості	103	6	6	12	42	0	0	0
100	Відомості	104	6	6	12	42	0	0	0
101	Відомості	105	6	6	12	42	0	0	0
102	Відомості	106	6	6	12	42	0	0	0
103	Відомості	107	6	6	12	42	0	0	0
104	Відомості	108	6	6	12	42	0	0	0
105	Відомості	109	6	6	12	42	0	0	0
106	Відомості	110	6	6	12	42	0	0	0
107	Відомості	111	6	6	12	42	0	0	0
108	Відомості	112	6	6	12	42	0	0	0
109	Відомості	113	6	6	12	42	0	0	0
110	Відомості	114	6	6	12	42	0	0	0
111	Відомості	115	6	6	12	42	0	0	0
112	Відомості	116	6	6	12	42	0	0	0
113	Відомості	117	6	6	12	42	0	0	0
114	Відомості	118	6	6	12	42	0	0	0
115	Відомості	119	6	6	12	42	0	0	0
116	Відомості	120	6	6	12	42	0	0	0
117	Відомості	121	6	6	12	42	0	0	0
118	Відомості	122	6	6	12	42	0	0	0
119	Відомості	123	6	6	12	42	0	0	0
120	Відомості	124	6	6	12	42	0	0	0
121	Відомості	125	6	6	12	42	0	0	0
122	Відомості	126	6	6	12	42	0	0	0
123	Відомості	127	6	6	12	42	0	0	0
124	Відомості	128	6	6	12	42	0	0	0
125	Відомості	129	6	6	12	42	0	0	0
126	Відомості	130	6	6	12	42	0	0	0
127	Відомості	131	6	6	12	42	0	0	0
128	Відомості	132	6	6	12	42	0	0	0
129	Відомості	133	6	6	12	42	0	0	0
130	Відомості	134	6	6	12	42	0	0	0
131	Відомості	135	6	6	12	42	0	0	0
132	Відомості	136	6	6	12	42	0	0	0
133	Відомості	137	6	6	12	42	0	0	0
134	Відомості	138	6	6	12	42	0	0	0
135	Відомості	139	6	6	12	42	0	0	0
136	Відомості	140	6	6	12	42	0	0	0
137	Відомості	141	6	6	12	42	0	0	0
138	Відомості	142	6	6	12	42	0	0	0
139	Відомості	143	6	6	12	42	0	0	0
140	Відомості	144	6	6	12	42	0	0	0
141	Відомості	145	6	6	12	42	0	0	0
142	Відомості	146	6	6	12	42	0	0	0
143	Відомості	147	6	6	12	42	0	0	0
144	Відомості	148	6	6	12	42	0	0	0
145	Відомості	149	6	6	12	42	0	0	0
146	Відомості	150	6	6	12	42	0	0	0
147	Відомості	151	6	6	12	42	0	0	0
148	Відомості	152	6	6	12	42	0	0	0
149	Відомості	153	6	6	12	42	0	0	0
150	Відомості	154	6	6	12	42	0	0	0
151	Відомості	155	6	6	12	42	0	0	0
152	Відомості	156	6	6	12	42	0	0	0
153	Відомості	157	6	6	12	42	0	0	0
154	Відомості	158	6	6	12	42	0	0	0
155	Відомості	159	6	6	12	42	0	0	0
156	Відомості	160	6	6	12	42	0	0	0
157	Відомості	161	6	6	12	42	0	0	0
158	Відомості	162	6	6	12	42	0	0	0
159	Відомості	163	6	6	12	42	0	0	0
160	Відомості	164	6	6	12	42	0	0	0
161	Відомості	165	6	6	12	42	0	0	0
162	Відомості	166	6	6	12	42	0	0	0</

Додаток Г

Спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб в Рівненській області

Вараський район	Притулок		Куртова кімната		Дієвий центр			Спеціалізована служба первинного соціально-				Мобільна бригада				
	режим роботи	телефон	режим роботи	телефон	режим роботи	назва насел. пункту	вулиця	номер будинку	телефон	режим роботи	назва насел. пункту	вулиця	номер будинку	телефон	режим роботи	телефон
Вараська територіальна громада				(067) 009 26 щодобово 26	пн.-чт. 08:00-17:15 пт. 08:00-16:00	м. Вараш	мікрорайон Вараш	11 26	(067) 009 26							
Зарічненська територіальна громада					пн.-чт. 09:00-18:00 пт. 09:00-16:30					с.п.т. Зарічне	Дзед. Українська	9 А	(095) 564 80 67	пн.-чт. 9:00-18:00 пт. 9:00-16:00	990581255	
Поліська територіальна громада																
Рафалівська територіальна громада																
Канонішська територіальна громада																
Антонівська територіальна громада																
Володимирецька територіальна громада										пн.-чт. 08:00-17:15	с.п.т. Володимирець	Соборна	23 691	096 88 16 691		

Дубенський район	Питуток		Кришова кімната		Денний центр		Спеціалізована служба первинного соціально-				Мобільна бригада		Інші заклади	
	режим роботи	телефон	режим роботи	телефон	режим роботи	назва насел. пункту	вулиця	номер будинку	телефон	режим роботи	телефон	режим роботи	телефон	
Верхня територіальна громада														
Дубинська територіальна громада														
Миротинська територіальна громада														
Ковтиська територіальна громада														
Малинська територіальна громада														
Радивилівська територіальна громада					пн.-пт. 09:30-17:30	м. Радивилів	вул. Почаївська	30 05	0363 34 52					
Тернопільська територіальна громада														
Дорогавицька територіальна громада														
Боремельська територіальна громада														
Кіричівська територіальна громада														
Семидубівська територіальна громада														
Варшавицька територіальна громада												підлогове 292	099 91 65	
Острозька територіальна громада														
Підволочиська територіальна громада														
Дубенська територіальна громада					пн.-пт. 09:30-17:30	м. Дубно	вул. Литовського 28	12 94	0365 63 23					
Повчанська територіальна громада														
Бонківська територіальна громада														
Приймиська територіальна громада												пн.-пт. 08:00-17:15 пт. 08:00- 16:00	(099) 382 54 08:00-17:15 83, (03659) пт. 08:00- 7 54 31	
Синьківська територіальна громада														

[illegible]

Рівненська територіальна громада	цт.кодбав 051	(0362) 46 00	цт.кодбав 47 (097) 885 04 90	пн.-чт. 08:00-16:45 пт. 8:00-15:30 обідня 12:00-12:30	м.Рівне	В.Теремонів	(0362) 46 05 29 47 (097) 885 04 90		пн.-пт. 08:00-19:00 субота 10:00-17:00	(095) 033 20 09
Рівненська територіальна громада (область)									пн.-чт. 08:00-17:00 пт. 08:00-16:45	(0362) 46-00 51 098 118 83 03
Дераженська територіальна громада										
Костопільська територіальна громада					пн.-пт. 08:30-17:00	м. Костопіль	вул. Сарненська	15 90	пн.-пт. 08:00-17:00	(097) 307 60 90
Гощинська територіальна громада									пн.-пт. 08:00-17:00, пт. 8:00-16:00 обідня переулка 3 13.00-14.00	6841 25211
Зорянська територіальна громада										
Вабинська територіальна громада										
Золотубинська територіальна громада										
Соснівська територіальна громада					пн.-чт. 09:00-18:15 пт. 09:00-17:00	свт Соснове	вул. Шевченка	13а 74	(03653) 27 3	
Шпанівська територіальна громада										
Білокриницька територіальна громада									пн.-пт. 09:30-17:30	(096) 276 07 85
Бутинська територіальна громада										

Сарненський район	Центр		Курова кімната		Денний центр		Спеціалізована служба первинного соціально-				Мобільна бригада					
	режим роботи	телефон	режим роботи	телефон	режим роботи	назва насел. пункту	вулиця	номер будинку	телефон	режим роботи	назва насел. пункту	вулиця	номер будинку	телефон	режим роботи	телефон
Березнянська територіальна громада															пн.-пт. 09:30-17:30	(03655) 32 584
Варшавська територіальна громада																
Дубровицька територіальна громада																
Рокитнівська територіальна громада			цілодобово	955437685	пн.-пт. 08:00-17:15 ш. 08:00-16:00	свт. Рокитне	вул. Польської Стр. 20		955437685	пн.-пт. 08:00-21:00	свт. Рокитне	вул. Польської Стр. 20		(03635) 2 24 58	пн.-пт. 09:30-17:30	(03635) 2 24 58, (03635) 2 17 47
Сарненська територіальна громада										пн.-пт. 09:30-17:30	м. Сарни	вул. Демократії ч.п.а	46 07	(03655) 3 47		
Старосільська територіальна громада																
Касівська територіальна громада																
Висоцька територіальна громада																
Немовицька територіальна громада															пн.-пт. 09:30-17:30	(03655) 97 2 20
Мияцька територіальна громада															пн.-пт. 09:00-8:15	(0996) 296 31 87
Стенківська територіальна громада																

Додаток Д
Звіт департаменту соціальної політики облдержадміністрації щодо
кількості звернень постраждалих осіб від домашнього насильства в
Рівненській області

РІВНЕНСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

вул. Словацького, 1, м. Рівне, 33028, тел. (0362) 63 36 10
 e-mail: dszn@rv.gov.ua

Код ЄДРПОУ 43724944

№ _____ На № 265/59/206-15 від 08.10.2015
 № 3131/386 від 07.09.2009

Національна соціальна сервісна
 служба України

Відповідно до Закону України "Про запобігання та протидію домашньому насильству" та на виконання спільного наказу Міністерства молоді та спорту України і Міністерства внутрішніх справ України від 07.09.2009 № 3131/386 "Про затвердження Інструкції щодо порядку взаємодії управлінь (відділів) у справах сім'ї, молоді та спорту, служб у справах дітей, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та відповідних підрозділів органів внутрішніх справ з питань здійснення заходів з попередження насильства в сім'ї", відповідно до листів Мінсоцполітики надаємо інформацію про здійснені заходи щодо запобігання та протидії домашньому насильству за 2025 рік.

Додаток: на 1 арк. в 1 прим.

Директор департаменту

Роза СЛОБОДЕНІУК

Аліна Самуїлик
 0680604942

КРівненська обласна військова адміністрація
 Департамент соціальної політики
 Нових-75/0/26 від 08.01.2026

Додаток Е**Звіт департаменту соціальної політики облдержадміністрації щодо кількості звернень постраждалих від торгівлі людьми в Рівненській області****РІВНЕНСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ**

вул. Словацького, 1, м. Рівне, 33028, тел. (0362) 63 36 10
e-mail: dszn@rv.gov.ua

Код ЄДРПОУ 43724944

№ _____

На № 4/5 від 11.01.2016

На № 7926/0/2-20/49 від 02.06.2020

Міністерство соціальної політики,
сім'ї та єдності України

На виконання спільного наказу Міністерства соціальної політики України та Міністерства внутрішніх справ України від 11.01.2016 № 4/5 «Про затвердження Інструкції зі збору та моніторингу статистичної інформації щодо осіб, які постраждали від торгівлі людьми» надаємо інформацію щодо осіб, які постраждали/потерпіли від торгівлі людьми, у IV кварталі 2025 року.

Додаток: на 1 арк. в 1 прим.

Директор департаменту

Роза СЛОБОДЕНЮК

Лариса Фурманчук, (068) 0023260

Рівненська обласна державна адміністрація
Департамент соціальної політики
№вх-167/0/26 від 15.01.2026

Додаток 2
до Інструкції збору та моніторингу статистичної
інформації щодо осіб, які постраждали від
торгівлі людьми
(пункт 3 розділу II)

Інформація щодо осіб, які постраждали/потерпіли від торгівлі людьми
(за 2025 рік)

№ з/п	Об'єктність	з них			з них			з них			з них			з них		
		Загальна кількість осіб, які постраждали від торгівлі людьми	жі- нок	чолові- ків	ді- ток	з них	з них	з них	жі- нок	чолові- ків	ді- ток	з них	з них	з них	з них	з них
						Загальна кількість дітей, які постраждали від торгівлі людьми	з них	з них	жі- нок	чолові- ків	ді- ток	з них	з них	з них	з них	з них
						до служб у справах дітей або були виявлені, як діти, які постраждали від торгівлі людьми	з них	з них	жі- нок	чолові- ків	ді- ток	з них	з них	з них	з них	з них
1	Рівненська	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Рецензія
на кваліфікаційну магістерську роботу студентки
Національного університету водного господарства та природокористування
спеціальності 281 "Публічне управління та адміністрування"
Самуйлик Аліни Миколаївни
на тему:

**"Особливості публічного регулювання запобігання домашньому
насильству, сексуальному насильству, сексуальному насильству
та торгівлі людьми (на прикладі Рівненської області)"**

Кваліфікаційна робота присвячена надзвичайно актуальній проблематиці публічного управління – формуванню та вдосконаленню системи запобігання домашньому, сексуальному насильству та торгівлі людьми в Україні в умовах воєнного стану та соціально-економічної нестабільності. Обрана тема повністю відповідає сучасним викликам державної політики, пріоритетам захисту прав людини та реформуванню системи соціальних послуг.

Актуальність дослідження зумовлена загостренням проблеми домашнього та сексуального насильства і торгівлі людьми в умовах сучасних соціально-економічних та безпекових викликів. Воєнний стан, внутрішня міграція, зниження рівня добробуту населення та трансформація соціальних інститутів посилюють ризики для вразливих груп і водночас ускладнюють ефективність механізмів державного реагування. Це об'єктивно потребує вдосконалення системи публічного регулювання, посилення міжвідомчої координації та впровадження інноваційних підходів до запобігання і підтримки постраждалих осіб.

Структура роботи є логічною, послідовною та повністю відповідає поставленій меті й завданням. У першому розділі розкрито теоретико-правові та методологічні засади публічного регулювання у сфері запобігання насильству та торгівлі людьми. Проведено аналіз національного законодавства, зокрема Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» та Закону України «Про протидію торгівлі людьми», а також міжнародних стандартів, закріплених у положеннях Рада Європи, Стамбульської конвенції та документів ООН. Важливим є акцент на імplementації міжнародних норм у національну систему публічного управління.

Другий розділ має виражений аналітичний характер і містить комплексний аналіз статистичних даних щодо випадків домашнього насильства та торгівлі людьми у Рівненській області за 2023–2025 роки. Авторкою досліджено діяльність регіональних суб'єктів системи реагування, зокрема територіальних підрозділів Національна поліція України, органів соціального захисту, служб у справах дітей, медичних та освітніх установ, а також громадських організацій. Окрему увагу приділено оцінці ефективності міжвідомчої взаємодії, що є одним із ключових факторів результативності публічного регулювання.

У третьому розділі сформульовано конкретні пропозиції щодо вдосконалення комплексної системи регулювання, впровадження цифрових

технологій, інформаційних кампаній, посилення механізмів ідентифікації постраждалих та модернізації регіональної програми. Запропоновані рекомендації є практично орієнтованими, логічно впливають із проведеного аналізу та можуть бути використані органами місцевого самоврядування й виконавчої влади.

Методологічна база дослідження є достатньо широкою та адекватною поставленим завданням. Авторкою використано системний підхід, порівняльно-правовий аналіз, статистичні методи, контент-аналіз нормативних актів, що забезпечило обґрунтованість висновків. Інформаційна база роботи охоплює нормативно-правові акти, офіційну статистику, регіональні програми, що свідчить про належний рівень опрацювання джерел.

Загалом кваліфікаційна робота підготовлена на достатньому науково-теоретичному й прикладному рівні, відповідає встановленим вимогам до магістерських досліджень, відзначається самостійністю виконання та логічною завершеністю сформульованих висновків.

Зважаючи на актуальність теми, якість виконання та практичну значущість роботи, студентка заслуговує на найвищу оцінку - **«відмінно»** (92 бали), допускається до захисту та заслуговує присвоєння кваліфікації «Магістр публічного управління та адміністрування».

Рецензент:

Начальник відділу соціальних
гарантій департаменту соціальної
політики Рівненської обласної